امراض اجتماعیه مزه دوا کلیاتندن

دردنجی کتاب

اسلامده تسأل یوقدر

(٥٦) حدیث شریفه مستنددر

جامع و مرتبی
احمد نظمی

استانبول — آمدی مطبعه‌سی
١٣٤٣ — ١٩٢٤

امراض اجتماعیه‌مزه دوا کلیاتندن

دردنجی کتاب

اسلامده تسأل یوقدر

(٥٣) حدیث شریفه مستنددر

جامع و مرتبی
احمد نظمی

استانبول — آمدی مطبعه‌سی
١٣٤٣ — ١٩٢٤

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه اجمعين

مقدمه

هانكی برمملكت كه اقتصاداً چالیشه‌ماز. اهالیسی كار وكسب بولنده اوغراشدیره‌ماز. یوللر ، فابریقه‌لر ، ما كنه‌لر ایشلتدیره‌مز ، زراعت وصنایعی پك اسكی اصول واسلوب اوزره ایشله‌مه‌دن واز كچدیره‌مز. هرایش پارمقلر اوجندن چیقمه‌دن ایسه ما كنه‌لردن كلیتلی صورتده یتشدیرلمه‌سنه خلقی الیشدیره‌مزده ادارۀ حكومتك ماینوقف علیهی اولان واردات خزینه‌یی ینه او خلقك ، ینه او ملتك كیسه‌لرندن فضله فضله چكمكه باشلار ایسه ؛ اقتصاده ، تجارته ، زراعته ویره‌جكی اهمیتی دوشونمیوب ، وافراد ناسی اولا ایشه سوق ایتمیوب‌ده یالكز حاضردن ویریله‌جك پاره‌نك جبایتنی دوشونور واصول جبایت حقنده تكلیف مالایطاقه قالقار ایسه اومملكت اهالیسی فقره، ضرورته، سفالته دوشر ونهایت تسأله دوچار اولور. احصائیات اربابنك ویردیكی معلوماته كوره اهالیسی بوش كزه‌ن مملكتلرك اداره‌سی مشكلات كسب ایتمش وتسأل ایدنلرك عددی چوغالمشدر. بو فقر وضرورت نسبتنده‌ده اخلاق ، دركۀ سقوطه دوشوب فحشیاتك مقداری‌ده او قدر اشتداد كسب ایلمشدر . ایشته بو فلا كتك اوكنه كچمك ونظام وانتظام عمومی‌یی محافظه ایتمك ایچون حكومت دائما ایشسزلره ایش بولمق كلفتنی كندیسنه بر وظیفۀ قانونیه اوله‌رق قبول ایتمشدر . مثلا فرانسه حكومتی بودجه‌سنه، سنه‌ده بش ملیون لیرا قالدیرم مصرفنی قویدیغنی سویلرلر ، قالدیرملر بوزوق دخی اولمامش بولنسه بیله او قالدیرملر اوزرنده برر قصور وبهانه بوله‌رق عمله‌یی سوقاقلره دوكه‌رك چالیشدیررلركه بونلر ایشسزلك یوزندن مملكتك آسایشنی بوزمسونلر ،

پك قطعی تجربه‌لرله ثابت اولمش احوالدندركه چالیشان وچالیشدیریلان مملكتلرك اهالیسی دائما كندی ایش وكوچلریله اوغراشیرلر . بناءً علیه تسأل قالقار ، فحشیات تدنی ایدر ، قادینلر ، اوكنه كلان اركككك اویونجاغی اولمه‌دن قورتیلیر ، جرائم ، جنایات اهلی كورونمز اولور قیل وقال اورته‌دن قالقار . انتظام عمومی یولنی بولور .

حدیث شریف ۱

اِنَّ اللهَ كَرِهَ لَكُمْ ثَلاَثاً قِيلَ وَقَالَ وَاِضَاعَةَ الْمَالِ وَكَثْرَةَ السُّؤَالِ

بخاری شریف جلد ۲ صحیفه ۱۳۱ ده مغیره بن شعبه رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

الله تعالی حضرتلری اوچ شیٔ سزك حقكزده كریه كوردی . آنلرده ، دیدی قودی ، اضاعۀ مال ، كثرت سؤالدر .

ایضاح

معاویه ، مغیره بن شعبه‌یه بر مكتوب كوندروب رسول الله صلی الله علیه وسلمدن ایشتدیككك حدیث شریفلردن برینی اولسون یاز دیمش ، مغیره‌ده، بالاده‌كی اشبو حدیث شریفی یازوب كوندرمشدر .

ایشسزلك ، فردك ، اخلاقی ، مزاجی ، سجیه‌سی اوزرنده الك زیاده سوء تأثیر حاصل ایدن برعاملدر. بالفعل چالیشه‌میان، قوللری ایشله‌مه‌ین، اكمك پاره‌سی قزانمیان ، وقزانمق ایچون ایش بوله‌میانلر ، بوتون وقتلرینی دیدی قودی ایله كچیریرلر . بوندن طولاییدركه عطالت ام السیأندر . دیدی قودینك عاقبتی ایسه مجادلات ومناقشات ودها صوكره نفاق وشقاقدر .

لزومسز سوز قدر دنیاده هیچ بر شیٔ تنبللكی تشویق وتحریك ایتمز . بر چوق انسانلر، وقت كچیره‌جكز دیه لزومسز وبیهوده سوزلری سویلمامش اولسه‌لردی ایشسزلكدن تولد ایدن صیقینتیلری دفع ایچون كندیلرینه ایش آرار بولورلردی. زیرا چوق سویلیان آز ایش یاپار . بر كیمسه نه قدر آز سویلرسه او قدر چوق چالیشیر .

– اضاعهٔ مال –

مالی اسراف ایتمك ، مالی محافظه ایتمەمك ، مالدن استفاده ایتمەمك ، مالنی نا اهله تسلیم ایتمك ، مالی معاصی‌یه صرف ایتمکدر . اضاعهٔ مالده بولنان اشخاص وجمعیتلر دوچار فقر اولورلر .

وبونك نتیجەسی اولەرق کثرت سوأله مبتلا اولورلر. نته‌کیم بزلر، منابع ثروتمزك قیمتنی بیلمدیکمزدن ایکنەدن ایپلکه قدر هرشیٔ خارجدن طلب وتدارکه مجبور قالیورز. پاره‌مز خارجه آقین ایتدکجه کوندن کونه فقر وضرورته دوچار اولیورز .

زنکینلکده‌ده درلو درلو فتنه وابتلالر وارسه‌ده هر حالده امر اقتصاده رعایت بر ملت ایچون دنیا وآخرتده بادیٔ فوز ونجات اولور .

– اسراف –

مصرفنی ایرادینه اویدیرمیان آدمك دوچار ذل سؤال وپریشان حال اوله‌جغی امور ضروریه‌دندر .

خلقمزك سفالت وخرابیسی موجب اولان شیٔ موازنه‌سزلکدر . اکثر ناس ثروت واقتدارینه کوره دکل ، شان وشهرتنه وآرزوی طبیعیسنه کوره مصرف ایتمکده‌در ، بو حال ایسه ملت وممکلتی هر کون بر از دها ساحهٔ فقر وضرورته طوغری چکوب کتورمکده‌در .

سفاهت

سفاهتك شهرمزده اك بیوك محل صرف وتطبیقی اولاً مسکرات ، ثانیاً کیم ، قوشام ، بیوب ایچمه ، دوکون درنك کبی هوسات نفسانیه سفاهتی‌در . بونلرك ایکیسی بربرینه مربوطدر ، مملکتمزك هر نره‌سنده اولورسه اولسون، هرهانکی برایش یوزندن طوپلیجه پاره قازانانلر کندیلرینی استانبوله آته‌رق مالملکلرینی افنا ایدیورلر. استانبولده کیلرده اویله .. ایشمز اور پاطلاسون ، چال اوینا سون‌در .

بونلرك سبیلری‌ده حسیات اخلاقیه ومعاشرت اجتماعیه‌نك عموماً ضعفه دوشمسندن

وجهل وغفلتك استیلاسندندر . بزده‌کی مسکرات سوء استعمالی وبالخاصه یوکسك عائله‌لره منسوب قادینلر نزدنده مسکراتك سوء استعمالی وحریت مدنیه واجتماعیه‌نك بو مرتبه یاکلش آکلاشلمسی مدنی بلده‌لرك بیله نظر دقتنی جلب ایتمکده‌در وبیان تأسف ایدلمکده‌در.

ودشمنلرمزك سوینجی صوك درجه‌یه وارمقده‌در . بر وقتلر ، صلابت اخلاقیه‌مز آوروپاده جالب دقت اولوردی . شمدی ایسه فنا حاللرمزدن بحث اولنیور. بویله اعتماد واطمئنانی غیب ایتمه‌مز یوزندن پك چوق ضرر وخسرانه اوغرایه‌جغمز میدانده‌در . بر پارچه عقلی باشنده اولان بونی آکلایه‌بیلور . جیبلریمزده‌کی پاره‌لرك بیوك بر قسمی مادی، معنوی ثمراتی اولمایان حتی مادی، معنوی خذلانی موجب اولان جهتلره صرف اولونیور برچوق آفات ومصائب کچیرمش خلقك انین اضطرابنی طویمایه‌رق سفاهت عالمنه مجنونانه طالمق روامیدر؟ حرب عمومی طولاییسیله باچیقا پاره‌سی بزمکی کبی قیمتنی غیب ایتمشیدی. حتی فرانسز پاره‌سنك نصفی درجه‌سنه اینمشدی . مملکت اسکی اعتبار مالیسنی بوله‌بیلمك ایچون خصوصی تشبثلرله فرانغی یوکسلتمه جمعیتی تشکل ایدر . مختلف جسامتده دیوار اعلانلری ترتیب ایدرلر. اعلانلرده شو سطرلر یازلمشدر . بولجی‌دور ! بوراسی باچیقادر. وطنك سکا شویله دییور ؛ اکر مملکتکی قورتارمق ایسترسه‌ك ، اونکله برلکده محو اولمق ایسته‌مزسه‌ك ، چالیش – تصرف ایت – هیچ اسرافده بولونمه ، اجنبی محصولاته یرلی متاعنی ترجیح ایت .

بو اعلانلر هر یره طاغیلمش ومملکتك اقتصاداً یوکسلمه‌سنی کندینه وظیفه بیلن خلق طرفندن موجبنجه عمل اولنەرق پاره‌لرینك قیمتنی یوکسلتمشلردر .

کثرت سؤال

یا دیلنمك ویاخود لازم اولمایان هر شیٔ صورمقدر . کثرت سؤال انسانی ازعاج ایدر .

تسأل، حدذاتنده پك فنا بر شیٔ ایسه‌ده صوك درجه مضطر قالان کیمسه، محافظهٔ حیات ایچون احتیاجات یومیه‌سنی تسأل ایله تأمین ایتمکه مساعده ویرلمشدر .

(الضرورات تبیح المحظورات)

حديث شريف

لَيسَ المِسكينُ الّذي يَطُوفُ عَلَى النّاسِ تَرُدُّهُ اللُّقمَةُ وَاللُّقمَتانِ وَالتَّمرَةُ وَالتَّمرَتانِ وَلكِنَّ المِسكينَ الّذي لا يَجِدُ غِنًى يُغنيهِ وَلا يُفطَنُ بِهِ فَيُتَصَدَّقَ عَلَيهِ وَلا يَقُومُ فَيَسأَلَ النّاسَ

بخاری شریف جلد ٢ الاستعفاف عن المسئله بابنده ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدر.

معنای شریفی

مسکین ، خلق اطرافنده تسأل ایچون دولاشوبده کندیسنه بر ایکی لقمه ، بر ایکی خورما ویردیکك کیمسه‌لر دکلدر . مسکین ، او کیمسه‌درکه احتیاجات یومیه‌سنی تدارك ایده‌مز . و کیمسه‌ده اونك حالنه مطلع اوله‌مازکه صدقه ویرلسون و کندیسی‌ده خلقدن بر شی ایسته‌مز دیمکدر . مسکین، یتیم حکمنده‌در . یتیم کبی شایان معاونتدر. مسکین ، مجاری اقدار تحتنده ساکن و کیجه کوندوز ظهور ایده‌جك حکم الهی‌یه ناظردر . التجاکاهی ایسه ، فعال لما یرید اولان جناب حقك بابیدر . مثلا محتاج دکل ایکن آفات سماویه‌وارضیه‌دن بریله‌صوك درجه محتاج اولان بر چوق کیمسه‌لر واردرکه کیمسه‌یه عرض حال ایده‌مز . صیقیلور . بونلر امداده لایق اولدیغی کبی بونلره نظر حقارتله معامله‌ده دخی غضب الهی‌یی جالبدر .

(منقبه) برکون حضرت عمره خرستیان صنعتکارلرندن بری مراجعت ایدوب (یا عمر ! بن بر صنعتکارم فقط شیمدی اختیارلق ایش کوردیرمیور ، دیلنجیلك‌ده یاپه‌مم شو حالده بکا بر چاره کوستریکز) دیر . حضرت عمرده (مادامکه شمدی‌یه‌قدر سندن ویرکو آلدق شمدیدن‌صوکره‌ده سنك حیاتکی محافظه‌یه مجبورز) دیوب بیت المالدن اداره‌سنه کافی تخصیصات ویرر) .

حديث شريف ٣

لَيسَ المِسكينُ الّذي تَرُدُّهُ الأُكلَةُ وَالأُكلَتانِ وَلكِنَّ المِسكينَ الّذي لَيسَ لَهُ

غِنًى وَيَستَحيي أَو لا يَسأَلُ النّاسَ إِلحافاً

بخاری شریف جلد ٢ وجوب الزکات بابنك الاستعفاف عن المسئله قسمنده ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

مسکین ، سنك بر ایکی لقمه ویردیکك کیمسه‌لر دکلدر . لکن مسکین احتیاج ضروریه‌سنی تأمین ایده‌مه‌ین و ایسته‌مکدن اوتانان یاخود تسألده خلقی ازعاج ایتمیان کیمسه‌در.

ایضاح

ایشته صدقه بویله‌لرینه ویرلمیدر و صدقه ایچون بونلر آراشدیرلملیدر . زمانمزده بویله‌لری پك چوقدر.

حديث شريف ٤

لَيسَ المِسكينُ بِهذَا الطَّوّافِ الّذي يَطُوفُ عَلَى النّاسِ تَرُدُّهُ اللُّقمَةُ وَاللُّقمَتانِ وَالتَّمرَةُ وَالتَّمرَتانِ قالُوا فَمَا المِسكينُ يا رَسُولَ اللهِ قالَ الّذي لا يَجِدُ غِنًى يُغنيهِ وَلا يُفطَنُ لَهُ فَيُتَصَدَّقَ عَلَيهِ وَلا يَسأَلُ النّاسَ شَيئاً ٣

معنای شریفی

مسکین، چارشی پازار طولاشه‌رق بر لقمه ، ایکی لقمه، بر خورما ایکی خورما ویردیکك کیمسه دکلدر . مسکین کیمدر ؟ سؤالنه رسول اکرم ، مسکین کوتی کون ایده‌جك برشی بوله‌میان و احتیاجی ظاهر حالندن آکلاشیلامیان کیمسه‌در. بونلر بیلنه‌مز و خلقدن برشی ایسته‌یه‌مزلرکه صدقه ویرلسون بیورمشلردر .

ایضاح

مسکین ، سکوندندر . اصل مستحق صدقه اولان بو کبی صاحب سکون اولان

---

٣ مسلم شریف جزو ٣ صحیفه ٩٥ ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدر .

كيمسه‌لردر . بونلرى آرايه‌رق دفع احتياجلرينه ياردیم ايتمك بويوك بر وظيفهٔ انسانيه‌در .

بو جهتله امام على كرم الله وجهه ورضى الله عنه حضرتلرى (أَخُوكَ مَنْ وَاسَاكَ فِي الشِّدَّةِ) بيورمشلردر كه فارسيجه (كسى باشد ترا يار و برادر . كه در سختى ترا يارست و ياور) بيتيله ترجمه ايدلمشدر . معناسى ، يار و ياور اتخاذينه لايق انسان ، زمان شدت وعسرتنده وفالى اولاندر ، ديمكدر .

حديث شريف ـ ٥

وَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ فَيَحْتَطِبَ عَلَى ظَهْرِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَأْتِيَ رَجُلاً فَيَسْأَلَهُ أَعْطَاهُ أَوْ مَنَعَهُ

بخارى شريف جلد ٢ وجوب الزكات بابنده الاستعفاف عن المسئله قسمنده عنعنه‌سيله ابو هريره رضى الله عنهدن مرويدر .

معناى شريفى

نفسم يد قدرتنده اولان ربمه يمين ايدرم كه ، سزدن بريكزك ، ايپنى آله‌رق (طاغدن باييردن) اودون تدارك ايدوب آرقه‌سنه اورارق اونى صاتمق صورتيله چكنمسى خلقه عرض احتياجدن خيرلودر . ايستديكى آدم ، ايستر ويرسون ايستر ويرمسون .

ايضاح

تسألده بولنديغك آدم ويرسه‌ده ويرمسه‌ده كار وكسبى ترك ايده‌رك ديلنمك موجب ذلتدر . انسان ، اولان كيمسه‌يه بار اولماز . مراجعت ايتديكك آدم ويررسه ، مادامكه تسألده بولنيورسك بو مذلت آلتنده يشامقله برابر اونك منتى آلتنده‌ده قالمش اولورسك . سكا ويرميانلره قارشوده ، ينه تسأل مذاقى آلتنده قالمقله برابر برده محروميت آلتنده قالمش اولورسك . بناءً عليه بو حديث شريف فقر قپوسنك اناختارى اولان عجز وتوانيدن مسلمانلرى قورتاروب چاليشوب جاليه‌رق قزانمغه امر وتشويقده بولنيور . ومستهلكدن مستحصللغه دعوت بيورييور .

بر چوق ، رجال اسلاميه ، الله تعالى كيمسه‌يى مرده ، نا مرده محتاج ايتمسون كنديندن غيرى‌يه محتاج ايتمسون ديه دعا ايدرلر (١) زراعت ـ تجارت ـ صنعتله مشغول اولورلردى .

زمان سعادتده جزيرة العربده تأمين معيشت يا تجارت يا او زمانك احتياجنه كوره صنعت ايدى بونلر هپ سرمايه‌يه متوقف ايدى سوقيات ايشنده بولونمق ايستيانلرده دوه‌يه محتاج ايدى ايشته بونلرك هيچ برينى ياپمغه مقتدر اوله‌ميان بر كيمسه‌يه تأمين معيشتك اك ساده‌سى اولان اودونجيلق ايله امر بويورلمشدر بو آدم اودونى كسر ارقه‌سنه يوكلنوب صاتار بوغازينى وعائله‌سنى بسلر بشقه‌لرينه محتاج اولوب ال آچمز . حر اوله‌رق ياشار . وذكا وادرا كنه كوره كوندن كونه ايشنى ايلرولتير . سپت اچنده استانبول چارشوسنده منديل چوراب صاتان بر ذاتك شمدى بر مؤسسه صاحبى اولديغنى بيله‌يورز . بونك امثالى تاريخ صنايع وتجارتده پك چوقدر انسانده فكر تعقيب وتشبث اولونجه ايشنى ايلرولتير ، ايشته بالاده‌كى امر نبوى ايله ، عاجز قالان مسلمانلر ديلنمكدن منع اولونمشلر وميدان سعى وغيرته دعوت اولونمشلردر . فقر وضرورت اچنده قالان بر كيمسه مجالسز قالير . قيميلدانه‌ماز . بو ضعف بشرى ، غيرتله دفع ايديليرسه ، انسان كنديني ميدان سعيه آتار او زمان او آدم باشقه‌لاشير . حرب عموميدن اول آوروپاده بويوك بويوك ايش صاحبلرى حربدن صوكره الندن ايشى كوجى قاچيرنجه شاشيرمادیلر تشكيلات ياپه‌رق هر برى بر ايشه كيردى . مثلا بر باقا مأمورى آشچى ياماغى اولدى استانبوله كلن روس مهاجرلرى اچنده‌كى بويوك جنراللر استانبولده غارصونلق ايتديلر . بناءً عليه قزانجمزى چوغالده‌جق مشروع وناموسكار هر درلو تدابيره باش اورمق بزم وظيفه‌مزدر .

ناموس دائره‌سنده ومشروع بر صورتده چاليشيله‌جق هيچ بر صنعت مردود وفنا اوله‌ماز بالعكس بونلرك اربابى مقبول وممدوح اولور مثلا ، اوجاقسو پوريجى ، لغم تميزله‌يجى ديه نظر استخفاف واستحقار ايله كورديكمز كيمسه‌لر بيله ارباب مساعيدن اولدقلرندن حر وناموسلى ياشادقلرندن شايان حرمتدرلر .

---

(١) آب رو دوكمك كبى بر ذل تصور ايلمم
آب روى احتياج دوكمكله قائمسه حيات

خالقم ! بر فردينى بر فرده محتاج ايلمه
أولدور اللهم بنى اول درده محتاج ايلمه

طاشجی ، دولکر ، مرانغوز ، ترزی ، قویومجی کبی ارباب صنایعدن وغیر مسلم اولدقلرندن مبادله‌یه تابع اولان اهل صنایعك یرینی طولدیرمز سه‌ق بزم ایچون یاشامق قابل اولورمی ؟

بعض جاهللر ومتعصبلر (کاوور صنعتی) دیه خلقی بویله ایشلردن منع ایدییورلر . صنعتك کاووری ، مسلمانی اوله‌ماز .

حقیقی مسلمان، هر ایشی کندی دینداشنه کوردیرر کیم چالیشیرسه ثوابی وپاره‌یی او قازانیر وحر یاشار .

بو صنایعك اونلرله کیده‌جکی بیلندیکی حالده بو قدر مدتدر مملکتده بوم بوش کزن وقهوه‌لرده لاف ایله وقت کچیرن کنجلر بو صنعتلردن برینی اولسون اوکرنمکه رغبت ایتمامشلردر .

بوکون ، الده صنعت بولنان بر کیمسه سفیل وحقیر بر وضعیتده قالماز بناءً علیه مملکتمزده پك محتاج اولدیغمز صنایعی الده ایتملی یز .

شو حالده هم مملکت احتیاجندن قورتیلور هم‌ده معیشتمز توسع ایدر . قزانجمزی چوغالدەلم !

بویوك پیغمبرمزك (الکاسب حبیب‌الله) حدیث شریفنی خاطردن چیقارمیه‌لم .

شمدی‌یه قدر مکتبلریمز هپ مستهلك یتشدیردی . معارفمز محله مکتبلرندن عبارت ایکن مسلمانلر دها بختیار ایدیلر . چونکه اصنافلغه کیره‌رك ینه مملکت ایچون فائده‌لی بر عنصر اولورلردی . او آداملرده غیرت ملیه داها زیاده ایدی . بربرلرینی ادامه وترفیهه غیرت ایدییورلردی . سفتاح ایدن بر اصنافه ایکنجی بر مشتری کلنجه، ارادیغکز شیءٔ یانمزده‌کی دکانده بولنور دیه قومشوسنه یوللار اوکاده سفتاح ایتدیرلردی . بوسایه‌ده بربرلرینه القا ایلدکلری محبت یوزندن عمومی بر عائله حیاتی یاشارلردی . بربرلرینك کوزینی اویه‌جق درکه‌یه دوشمامشلری . مقصدیمز ، مکتبلره اعتراض دکل ، اصوللره اعتراضدر . بناءً علیه مکتبلر مستحصل یتشدیرمکه چالیشلمیدر بو ایسه یالکز معارفك ایشی دکلدر ال برلکیله اوله‌جق بر ایشدر .

حدیث شریف

لَا تَقُولُوا هٰذَا فَاِنْ كَانَ يَسْعٰى عَلٰى نَفْسِهِ لِيَكُفَّهَا عَنِ الْمَسْئَلَةِ وَيُغْنِيَهَا عَنِ النَّاسِ وَهُوَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَاِنْ كَانَ يَسْعٰى لِاَبَوَيْنِ ضَعِيفَيْنِ اَوْ لِذُرِّيَّةٍ ضِعَافٍ لِيُغْنِيَهُمْ وَيَكْفِيَهُمْ فَهُوَ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ وَاِنْ كَانَ يَسْعٰى تَكَاثُرًا اَوْ تَفَاخُرًا فَهُوَ فِى سَبِيلِ الشَّيْطَانِ

نبی ذیشان (صلی الله علیه وسلم) بر کون اصحابیله اوطورورکن باقمشلر بر کنج ، بابایکیت ارکندن قالقمش سرعتله چالیشمغه کیدییور . اصحابدن بعضیلری شو کنجك عزم وجلادت ومساعیسی الله یولنده اولسه‌یدی نه‌اعلا اولوردی دیدیلر ، بونك اوزرینه رسول‌الله افندمز اشبو حدیث شریفی بویوردیلر .

معنای شریفی

بو سوزی سویله‌میك ، زیرا بو کنج خلقه عرض احتیاج ذلتندن قورتیلمق ایچون چالیشیوردیمکدر . ضعیف ویاشلی ابوینی یاخود عجز واحتیاج ایچنده بولنان ذریت وعیالی ایچون چالیشیور ایسه ینه الله ایچون چالیشیور دیمکدر . یوق، ثروت الده ایتمك اوته کنه بریکته قورولمق ایچون اوغراشیورسه فی سبیل الشیطان چالیشیور دیمکدر .

ایضاح

مال وثروت الده ایتمك ایچون چالیشمق نیته تابعدر . هر مؤمنك ، نفسنی ، ابوینی اهل وعیالنی ضرورتدن قورتارمق ایچون مشروع صورتده چالیشمسی فرضدر . وبو سعی مقابلنده‌ده دنیا وآخرتده‌ده بویوك مکافاته‌ده نائل اولور بوکا شبهه یوقدر .

٧ حدیث شریف

اَلْكَاسِبُ حَبِيبُ اللّٰهِ

معنای شریفی

قزانمق ایچون چالیشان ، اللهك سوكیلیسیدر .

ایضاح

صنعت ، تجارت ، زراعت وسائر مشروع خدمتلرله قزانجده بولنه‌رق ، حبیب‌الله اولمق انسان ایچون نه بویوك شرفدر .

منقبه — بر كون امام علی كرم‌الله وجهه نفقه تدارکی ایچون كونده‌لكله بر كیمسه‌نك قویوسندن صو چكوب خورمالغنی صولادی . امام علینك بو حالنی كورنلردن بری اعتراض ایدنجه آتیده‌كی بیتی ایراد بیوردیلر .

یقول الناس فی الکسب عار   فقلت العار فی ذل السؤال

معناسی

بعض كیمسه‌لر . قازانجده عار كوروب سویلنیورلر . بن ده اونلره جواباً اوتانه‌جق شیئی دیلنجیلك ذلتنه قاتلانمه‌ده‌در دیرم .

مثنوی شریف

گفت آری گر توكل رهبرست ، این سبب هم سنت پیغمبرست
گفت پیغمبر كه باواز بلند ، با توكل زانوی اشتر ببند
رمز الكاسب حبیب‌الله شنو ، از توكل در سبب كاهل مشو

معناسی

ناصح وواعظ دیدی كه ، توكل ، امر مستحب ایسه‌ده توكلده اسبابه تشبث ده سنت سنیه‌در . حضرت پیغمبر بر كویلی عربه آواز بلند ایله (حقه توكل ایله برابر دوه‌نك دیزینه كوستكی ، باغله) بویورمشدر . سن ده (الكاسب حبیب‌الله) حدیث شریفنده‌كی رمز اشارتی آكلا دیمكدر . (زیرا ، توكل ، ترك اراده‌دن عبارت دكلدر . بلكه (توكل)

بر انسان ایچون اقتداری تعلق ایده‌جكی نقطه‌یه قدر جهد وسعی ده بولونمق وقوتنك توقفه مجبور ومنجر اولدیغی نقطه‌ده طورمقدر . شو حالده توكل ، ایشی كوجی براقوب ، رزقی ، قوتی ، سعادتی ، عطالتله بكله‌مك مساعی برینه دعا وتضرعده بولنمق معناسنه اولسه‌یدی عجبا علیه الصلاة والسلام افندمز بونجه زحمتلری اختیار ایدرمیدی ؛ وایكنجی خلیفه‌سی عمر رضی الله عنه منبردن امته (ای ناس ، چالیشیكز ، چونكه كوكدن آلتون ، كموش یاغماز ، دیرمیدی ؟

ینه بر كون حضرت عمر افندیمز (سلمه)یه تارلاسنده مشغول اولوركن تصادف ایدر . وبویوركه یاسلمه ؛ چوق ای یاپیورسین ؛ شمدی كیمسه‌یه محتاج اولمازسین ؛ دینكی وقاریكنی عزت نفسیكی محافظه ایدرسین ؛ .. دیمشدر .

امام راغب اصفهانی ذریعه‌سنده دیركه : جناب حق تنبل ، ایشسز قوللرینی سومز . زیرا قرآن عظیمنده (والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض - مؤمن ، مؤمنه‌لر بربرینك انصار ومعاونلریدر) بیورمشدر .

شو حالده انسانلردن منفعت بكله‌یوبده انسانیته خیری طوقونمیان كیمسه‌لر بو آیت جلیله مقتضاسنجه عامل اولمدیغندن كمال ایماندن بك اوزاقدرلر بویله بر انسان مرتبهٔ انسانیتدن خارج قالدیغی كبی حیوانات مرتبه‌سندن ده آشاغیده‌در زیرا اونلرك ده سعی ومنفعتلری واردر .

مسكین خرا گرچه بی تمیزست . چون بارهمی كشد عزیزست

منقبه : حضرت فاروق اعظم رضی الله عنه بر كیمسه‌یه (نه ایله كچینیورسین) دیه صوردقده اوكیمسه (جناب حقك تقدیر بیوردیغی رزق ایله) دیه كندیسنه بر سوس ویرنجه (هر رزقك ظاهرده بر سببی واردر . سن رزق تحصیلی خصوصنده هانكی اسبابه تشبث ایدیورسك) دیه كسب مشروعی اخطار وتنبلكدن قورقوتمشلردر .

موتا یاقیشیر وار ایسه راحت دوشكنده . اقدام وتحمل كرك ارباب حیاته

منقبه بر كیمسه حكمادن برینه (بكا بر ایش تكلیف ایدیورلر قبول ایده‌یمی؟) دیه استشاره ایلدكده (عطالت ، اولویه ومشغولیت دیری‌یه یاقیشیر . اولو دكل دیری ایسه‌ك چالیشملیسك) دیمشدر .

منقبه : حضرت عمر بوش کزر بر طاقم کیمسه‌لره راست کلدي . سز کیمسکز، دیه صوردی اونلرده بز متوکلز ، دیه جواب ویردیلر حضرت عمرده (متوکل) دکل عتا کلسکز. متوکل ، دیه تارلانی نطس ایدوب تخمی صاچوب طوپراغی دوزله‌یوب جناب حقك رحمتنه واکدیکی شیدن محصول انعامنه منتظر اولان کیمسه‌لره دیرلردیه بونلری توبیخ ایتمشدر.

انکلیز شاعر مشهوری (وورجوت)ده (عالی جناب آدملر دائما جناب حقه متوکل اولدیغی حالده وظیفه‌نك چاغیردیغی یره کمال اعتماد ایله کیدر. حق وظیفه‌اوکا امر ایدیورسه دوجار اولدیغی بیك درلو مهالکی استخفاف ایده‌رك، اونلره کوکس کره‌رك هپسنه غلبه چالار.) دیمشدر .

حدیث شریف ٨

لَاَنْ يَغْدُوَ اَحَدُكُمْ فَيَخْطِبَ عَلٰى ظَهْرِهِ فَيَتَصَدَّقَ بِهِ وَيَسْتَغْنِيَ بِهِ مِنَ النَّاسِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ اَنْ يَسْأَلَ رَجُلاً اَعْطَاهُ اَوْ مَنَعَهُ ذٰلِكَ فَاِنَّ الْيَدَ الْعُلْيَا اَفْضَلُ مِنَ الْيَدِ السُّفْلٰى وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ

مسلم شریف جزؤ ٣ صحیفه ٩٧ ده ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

سزدن بریکزك صباحلین قالقوب چالی چرپی طوپلامسی ارقه‌سنه اوره‌رق کزدیروب صاتمسی وبونکله کندینه وعائله‌سنه نفقه تدارك ایده‌رك وناسه بار اولمقدن قورتولماسی دیلنمه‌سندن خیرلودر دیلندیکی آدم ایستر ویرسون ایستر ویرمسون ٣ زیرا اوستده‌کی ال آلتده‌قالان الدن خیرلیدر . ٤ وقزانجندن ابتدا عائله‌کویر ٥

٣] هر ایکیسی مساویدر زیرا دیلنجیلك پك بیوك مذلتدر بومذلتله برابر سکاویرن بولنورسه اونك منتی آلتنده یاشامش اولورسك ویرمزلرسه خسرانده قالیرسك .

٤] ایشته سن چالیش جاباله ویرن قسمندن اول آلان قسمندن اولمه بناء علیه مسلمانلر علوجنابی وعزت نفسی اخلال ایده‌جك شیلردن قاچنملیدرلر .

٥] آرتارسه باشقه‌لرینه ایولکده بولین .

حدیث شریف ٩

اَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِى مِيزَانِ الْمَرْءِ اِنْفَاقُهُ عَلٰى اَهْلِهِ

جامع الصغیرده جابر رضی الله عنهدن مرویدر .

قیامت کونده کشینك میزانته ایلك کیره‌جك شیء اهل وعیالی ایچون ایتدیکی صرفیاته مقابل احسان بیوریلان ثوابدر .

١٠ حدیث شریف

لَاَنْ يَأْخُذَ اَحَدُكُمْ حَبْلَهُ ثُمَّ يَغْدُوَ اَحْسِبُهُ ٣ قَالَ اِلَى الْجَبَلِ فَيَحْتَطِبَ فَيَبِيعَ فَيَأْكُلَ وَيَتَصَدَّقَ خَيْرٌ لَهُ مِنْ اَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ

بخاری جلد ٢ ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

سزدن بریکزك یانه ایپ آله‌رق ایرکندن طاغه کیتمسی واودون تدارك ایده‌رك صاتمسی واو پاره ایله کچنمسی و (اولا عائله‌سنه (آرتارسه باشقه‌لرینه تصدق‌ و صرفیات خیریه‌ده بولنمسی دیلنمه‌سندن خیرلودر .

ایضاح

اشبو حدیث شریفی مسلمانلری دیلنمکدن منع بیورمغله برابر کندی قزانجندن علی الدرجات انسانلره معاونتده بولنمغه تشویقی متضمندر .

(٣) (احسبه قال الی الجبل) ابو هریره حضرتلری حدیث شریفده الی الجبل لفظ شریفنده تردده بولنمشدر بوجهته ظن ایدرم رسول الله حدیث شریفده الی الجبل لفظ شریفنی ده ایراد بیوردیلر دیمشدر زیرا اودون طاغدن طوپلانیر .

حدیث شریف ۱۱

إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَاهُ رِعْلٌ وَذَكْوَانُ وَعُصَيَّةُ وَبَنُو لِحْيَانَ فَزَعَمُوا
أَنَّهُمْ قَدْ أَسْلَمُوا وَاسْتَمَدُّوهُ عَلَى قَوْمِهِمْ فَأَمَدَّهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَبْعِينَ
مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ أَنَسٌ كُنَّا نُسَمِّيهِمُ الْقُرَّاءَ يَحْطِبُونَ بِالنَّهَارِ وَيُصَلُّونَ اللَّيْلَ
فَانْطَلَقُوا بِهِمْ حَتَّى بَلَغُوا بِئْرَ مَعُونَةَ غَدَرُوا بِهِمْ وَقَتَلُوهُمْ فَقَنَتَ شَهْرًا يَدْعُو
عَلَى رِعْلٍ وَذَكْوَانَ وَبَنِي لِحْيَانَ

بخاری شریف جزؤ ۱ صحیفه ۴۵ انس رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

نبی ذیشان صلی الله علیه وسلم افندمزه، رعل، ذکوان، عصیه ، بنولحیان قبیله‌لرندن بعض آدملر کلوب کندیلرینی مسلمان اولمش کبی کوسترەرك قوملرینه تعلیم دیانت ایچون آدم ایستدیلر . رسول اکرم‌ده انصار کرامدن یتمش ذاتی بونلره ترفیق بیوردی ، (انس رضی الله عنه دیرکه مشارالیهم قراءدن - یعنی حافظ قرآن ایدیلر. کوندوزاودون طوپلایوب صاتارلرکه نفقه‌لرینی بو صورتله تدارك ایدرلرو کیجه‌لین‌ده حقه عبادتله مشغول اولورلردی، بونلر جماعة یوله چیقوب(معونه)نامنده‌قویوباشنه کلنجه معیتلرنده‌بولندقلری قبیله افرادینك غدرینه اوغرادیلر وشهید اولدیلر بونلره ایدیلان غدری رسول اکرم طونجه پك متأثر اولدی. تام بر آی، قنوت دعاسی اوقورکن رعل ، ذکوان ، بنولحیان شقیلرینه بددعا ایتدی .

(ایشته بوحدیث شریف اصحاب کرامك نفقه‌تدارکندن وعبادتدن بر آن خالی قالمدقلرینی اثبات ایدر.)

۱۲ حدیث شریف

إِنَّ حَكِيمَ بْنَ حِزَامٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَأَعْطَانِي ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي ثُمَّ سَأَلْتُهُ فَأَعْطَانِي ثُمَّ قَالَ يَا حَكِيمُ إِنَّ هٰذَا الْمَالَ
خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ فَمَنْ أَخَذَهُ بِسَخَاوَةِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَمَنْ أَخَذَهُ بِإِشْرَافِ نَفْسٍ
لَمْ يُبَارَكْ لَهُ فِيهِ وَكَانَ كَالَّذِي يَأْكُلُ وَلَا يَشْبَعُ الْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلَى
فَقَالَ حَكِيمٌ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللّٰهِ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا أَرْزَأُ أَحَدًا بَعْدَكَ شَيْئًا حَتَّى
أُفَارِقَ الدُّنْيَا فَكَانَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يَدْعُو حَكِيمًا إِلَى الْعَطَاءِ فَيَأْبَى أَنْ يَقْبَلَهُ
مِنْهُ ثُمَّ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ دَعَاهُ لِيُعْطِيَهُ فَأَبَى أَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ شَيْئًا فَقَالَ إِنِّي
أُشْهِدُكُمْ مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى حَكِيمٍ أَنِّي أَعْرِضُ عَلَيْهِ حَقَّهُ فِي هٰذَا الْفَيْءِ فَيَأْبَى
أَنْ يَأْخُذَهُ فَلَمْ يَرْزَأْ حَكِيمٌ أَحَدًا مِنَ النَّاسِ بَعْدَ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
حَتَّى تُوُفِّيَ

بخاری شریف جلد ۲ وجوب الزکات بابنده الاستعفاف عن المسئله قسمنده سعید بن المسیب رضی الله عنهدن مرویدر

معنای شریفی

حکیم بن حزام (رضی الله عنه) دیرکه ، بر کون رسول الله صلی الله علیه وسلمدن دنیالق طلبنده بولندم . ویردیلر ، ینه ایستدم . ینه ویردیلر . بر دها ایستدم ، ینه ویردیلر . صوکره (ای حکیم ! مالك منظره‌سی خوشدر . مال مرغوبدر ، طاتلیدر. کیم‌که بو مالی ویره‌ندن کوکل آرزوسیله آلیرسه الآن کیمسه ، مالك بر کتنی بولور. کیم‌که ، حریصانه بر صورتده آلیرسه ، الآن او مالك برکتنی بوله‌ماز (جوع کاذب

خستەلغنه طوتيلوبده) يديكى حالده طويميان كيمسه كبى اولور . حكيم ! اوستده قالان ال ، آلتده قالان الدن ، خيرليدر ، بيورديلر بونك اوزرينه بنده يا رسول الله ! سنى حق پيغمبر اولەرق كوندەرن جناب حقه يمين ايدرمكه ، چاليشير ، چابالارم ، سندن صوكره اولنجەيه قدر كيمسەدن هيچ بر شئ ايستەمم ، ديدم. زمان سعادتدن صوكره ابو بكر (رضى الله عنه) زمانى كلنجه ، حضرت ابو بكر بيت المالدن حكيمك حصەسنى كنديسنه ويرمك ايچون دعوت ايتدى حكيم قبول ايتمدى . حضرت عمرده كندى زماننده حكيمك حصهٔ مصيبەسنى ويرمك ايچون دعوت ايتدى ينه قبول ايتمدى. بونك اوزرينه عمر، اهالىيه خطاباً (جماعت مسلمين! حكيم حقنده بن سزى شاهد طوتيورم. بيت المالده اولان حصهٔ مصيبەسنى ويرديكم حالده آلميور، ديدى والحاصل رسول اللهدن صوكره حكيم ، كيمسەدن بر شئ آلمدى . كندى سعيله كچيندى (وزنكين اولەرق وفات ايلەدى .

١٣ حديث شريف

انَّ هٰذَا الْمَالَ خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ فَمَنْ اَعْطَيْنَاهُ شَيْئاً بِطِيبِ نَفْسٍ مِنَّا وَحُسْنِ طِعْمَةٍ مِنْهُ مِنْ غَيْرِ شَرَهِ نَفْسٍ بُورِكَ لَهُ فِيهِ وَمَنْ اَعْطَيْنَاهُ مِنْهُ شَيْئاً بِغَيْرِ طِيبِ نَفْسٍ وَحُسْنِ طِعْمَةٍ مِنْهُ وَشَرَهِ نَفْسٍ كَانَ غَيْرَ مُبَارَكٍ لَهُ فِيهِ

معناى شريفى

مالك منظرەسى خوشدر، مال طاتليدر. كيمەكه حسن رضامزله بر شئ ويررسەك والآنده حريص اولميەرق ادب وتربيه دائرەسنده آليرسه، آلديغى شيئك يمن وبركتنى كورر . حسن رضامز اولميەرق بر كيمسەيه بر شئ ويررسەك الآنده حريص اولور وادب وتربيه دائرەسنده حركت ايتمزسه آلديغى شى اوكا يمن وبركتلى اولماز .

حديث شريف ١٤

اِنَّ نَاساً مِنَ الْاَنْصَارِ سَأَلُوا رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاَعْطَاهُمْ ثُمَّ سَأَلُوهُ

فَاَعْطَاهُمْ حَتّٰى نَفِدَ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا يَكُونُ عِنْدِى مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ اَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللّٰهُ وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللّٰهُ وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصَبِّرْهُ اللّٰهُ وَمَا اُعْطِىَ اَحَدٌ عَطَاءً خَيْراً وَاَوْسَعَ مِنَ الصَّبْرِ

سنن ابى داود وترمذىده و بخارى شريفك جلد، وجوب الزكات بابنك الاستعفاف عن المسئله بابنده عنعنەسيله ابوسعيد الخدرى رضى الله عنهدن مرويدر .

معناى شريفى

ابوسعيد الخدرى رضى الله عنه ديركه : انصار كرامدن « مدينه منوره اهاليسندن » بعضيلرى رسول الله صلى الله عليه وسلمه عرض احتياجده بولنديلر . رسول اكرمده ايستدكلرينى ويردى تكرار ايستديلر، ينه ويردى وكنديلرندەده ويرەجك برشئ قالمدى.

بونك اوزرينه « كمال نزاكت وحسن اخلاقلرندن» بيورديلركه : سزك كبى ارباب احتياجه ويريلەجك برمالك ادخارينى قطعياً عادت ايدينمدم ، شو قدر واركه كيم كه عزم ايله عفت طلبنده بولنورسه «٣» بويله بر مجاهد كيمسەيه عون الهى و مدد ربانى ايريشير بناءً عليه محافظهٔ عفت كسب سهولت ايتمش اولور. وكيم كه تأمين احتياجى ايچون حق سبحانه وتعالىيه التجا ايدرسه جناب حقده لطف وكرميله اونى رد ايتمز برسبب خلق بيورر . كيم كه (قوهٔ ايمانى سايەسنده حائز اولديغى) صبرى امور دنيويه واخرويەسنده استعمال ايدرسه امداد ومعاونت الهيەيه مظهريتله قولايجه ايفاى صبرده بولنور. و جناب حق، برقولنه صبردن خيرلى وآندن كنيش برعطا واحسانده بولنمدى .

---

٣ يعنى (تسأل) كبى جائز كورلەبن ياخود ياقيشيق آلمايان شهوات وتمايلات نفسيەدن كنديني
منع ايدوب بو يولده عزمده بولنورسه
صبر — مادى، معنوى دشمنه قارشو ثباتده استعمال اولنورسه بو صبره (شجاعت) ديرلر
غير جائز تمايلات نفسيەده اولورسه (عفت) ديرلر . اسرى طوتوب نهيدن قاچنمق خصوصنده
اولورسه (اطاعت وانقياد) ديرلر .
بناءً عليه بوتون مجاهدانه صبر سايەسنده دوام اولنور و هر درلو ظفرلر، خيرلر ، صبر
سايەسنده تأمين ايديلير. صبر ايسه اللهدن غيرىيه شكايتدن حبس نفس ايتمكدر .

اشبو حديث شريفدن مستخرج فائده‌لر

٢ — برسائله مكرر ويريله بيلور. سائله عذر ديله‌نير .
ضيق معيشت وسائر مكاره دنيويه‌ده انسانلر، صبره تشويق ايديلير .
جناب حقدن عفت وغنا ايسته‌مكه تنبيه وترغيده بولينيلور.
عندالحاجه سؤال تجويز اولنور .

مدار حديث شريف

تسألك حرام، مكروه، مباح قسملرى واردر .
محتاج دكل ايكن تسأل حرامدر .
بر كونلك مدار معيشتى واركن تسأل مكروهدر .
نفسنى هلاكدن محافظه ايچون، ضرورت قويه‌يه مبنى اقربا واصدقادن دفع احتياجى ايسته‌مك مباحدر .
طلب وآرزو اولمقسزين كوكل خوشلغيله كلن عطيه‌يى آلمقده بأس يوقدر .

حديث شريف

لَاَنْ يَأْخُذَ اَحَدُكُمْ حَبْلَهُ فَيَأْتِىَ بِحُزْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعَهَا فَيَكُفَّ اللّٰهُ بِهَا وَجْهَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ اَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ اَعْطُوهُ اَوْ مَنَعُوهُ

بخارى شريف جلد ٢ وجوب الزكات بابنك الاستعفاف عن المسئله قسمنده زبير بن العوام رضى الله عنهدن مرويدر

معناى شريفى

سزدن بريكزك ، ايپى آله‌رق آرقه‌سنده بر يوك اودون كتوروب صاتمسى ، وبو اودون يوزندن جناب حقك اونى مذلت سؤالدن منع وصيانت بيورمسى ، تسألده بولنمه‌سندن خيرليدر ، خلق اوكا ايستر ويرسون ايستر ويرمسون

ايضاح

اودون طوپلايوب صاتمق پك عادى ومشقتلى بر صنعت اولمغله برابر تسألدن البته خيرليدر زيرا تسأل مذلتدر .

نظر انصاف ايله باقانلر كورر كه اسلامك تبليغ ايتديكى دستور (سعى وعملدر سعى وعمل ، مسعود يتمزك ، رفاهمزك ، شان وشرفمزك يكانه ، ضامنيدر ، هيچ شبهه‌سز هر شئ اللهك بر نعمتيدر . فقط بو نعمتك وسيلهٔ تحققى سعى وفعاليتدر . فقط بوراده دقت اولنه‌جق بر شئ واردر ، اوده ، عطالت ، بر فلاكت اولديغى كبى (سعى وعمل)ى يكانهٔ وسيلهٔ موفقيت طانيمقده بر مصيبتدر . عمل پرستلك ، انسانلرى الحاده كوتورر . بوكون غربى دوچار فلاكت ايدن بو تلقيدر ، غربليلر ، جناب حقك لطف واحسانى اولمازسه علم وصنعتك بر آديم آته‌ميه‌جغنى تقدير ايتمزلر . بز آنجق اللهك ياراتديغى شيلرله‌در كه ترقى ورفاهمزى تأمين ايديورز. بو شيلر، بزم اثر فعاليتمزدكلدر. بناءً عليه صاغلام فكرلى بر انسان كندى مساعيسنك اثرينه بويون اكمز ، بالعكس انسانده فعاليت قابليتنى ياراتان وايشله‌نه‌جك هر شئ ابداع ايدن رحمن ورحيمه عرض عبوديت ايدر .

١ (منقبه) حرب عموميدن اول بروسه‌ده ايپك فابريقه‌سى آچان برذات، فابريقه‌يى آچدم ، طاغدن باييردن چالى چيرپى طوپلامقله نفقه‌سنى تدارك ايدن قزلرى طوپلادم فابريقه‌يه آلدم هم صنعت اوكرنديلر همده عائله‌لرينه ياردیمده بولنديلر ديه تبسم ايديوردى . منقبه، يكرمى بش سنه اول بريسنك فايطونده كيديوردم. اوذات بكا، برادر! براجنى اوكمزه چيقسه‌ده، افندى ! فايطوندن اين ، اوقدر قورولمه ، بوبزم هنرمزدر ، نه زمان مملكتمزده بويله فايطون وسائره ياپيلورسه اوزمان كوكسنى كره كره كزه‌بيليرسين ديسه نه جواب ويررم ، ديدى .

حديث شريف ١٥

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ الْفَقِيرَ الْمُتَعَفِّفَ اَبَا الْعِيَالِ

جامع الصغيرده عمران بن حصين رضى الله عنهدن مرويدر .

معنای شریفی

الله‌تعالی صاحب عفت یعنی کیمسه‌یه (حالنی بیلدیرمه‌ین) چولوق چوجق باباسی فقیر ومؤمن قوللی سور .

ایضاح

عفت : جائز کورولمه‌ین یاخود یاقیشیق آلمایان شهوات ، تمایلات نفسیه‌دن کندینی منع ایتمکدر. بناءً علیه حلال قسمی خارجنده‌کی لذائذدن نفسك حبسی وحیثیتسز ، شرفسز یرلردن اوزاق بولونمسی‌ده عفت جمله‌سندندر. صدقه ایسته‌مك ، شونك بونك النه باقق کبی وقاره منافی حرکتلردن، یاقلاشیلماسی ذلتی یاخود رزالتی یاخود کناهی مؤدی اوله‌جق شبهه‌التنده‌کی مواقعدن چکنمك‌ده عفت اقسامندندر. فقر واحتیاجلریله برابر حالنی سویله‌مه‌ین عفیفلر حقنده (یحسبهم الجاهل اغنیاً من التعفف تعرفهم بسیماهم لا یسألون الناس الحافا) آیت جلیله‌سی شرفوارد اولمشدر . ـ سورهٔ بقره ـ

حراملره ، کناهلره قارشی اولان عفته کلنجه بوکا دائر صاییله‌میه‌جق درجه آیات کریمه واحادیث شریفه شرفوارد اولمشدر. آیت کریمه‌نك معنای شریفی ایسه یسته‌مکدن چکندکلری ایچون بیلمیان آدم کندیلرینی زنکین صانیر، سن اونلری سیمالرندن طانیرسین خلقدن اصرار ایله برشی ایسته‌مزلر) دیمکدر .

حدیث شریف

اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يُبْغِضُ السَّائِلَ الْمُلْحِفَ

جامع الصغیرده ابوهریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

جناب حق، حریص وخلقی ازعاج ایدن دیلنجیلره بغض ایدر .

استانبولده دیلنجیلك ایدنلره دائر (اوتنجی عصرده استانبول حیاتی نام کتابده کوریلان) بر وثیقهٔ تاریخیه

استانبول قاضیسنه حکم که عرب طائفه‌سندن وغیریدن بعض کمسنه‌لر هروجهله صاغ اولوب کاروکسبه قادرلرایکن سوقاقلره ومحله‌لره دیلنجیلکه چیقوب ابرام غلیظ وجرثقیل ایلمکله اهل عرض اولنلری رنجیده ایدوب وبعض دیلنجی ، اعمی جاریه وقول آلوب سوقاق ومحله‌لرده دیلندیروب وبعض شهر اهالیسی علملروبایراقلر قالدیروب شهری دریوزه ایدوب وبعض بر کمسنه‌نك بوینه زنجیرطاقوب بورجلی ومحبوسدردیه محله‌لری وسوقاقلری کزدیروب وسوخته طائفه‌سی‌ده بولوك بولوك اولوب یوللرده وسوقاقلرده خلقی جرایدوب وبعض جوارده برخسته‌یی یانسه آلوب آنی بهانه ایدوب سوقاغه چیقوب خلقی جر ایدوب انواع غلظتلر ایدوب مضایقه ویردکلری وبعض کمسنه‌لره باذن‌الله ساری امراض عارضه اولوب مبتلا اولدقلرین اویله‌لری قدیمدن شهردن سوریلوب منع اولنه کلمشلرایکن ممنوع اولمایوب سوقاقلری کزوب خلقله اختلاط ایلدوکاری ایشیدلمکین بیوردم که بوخصوصلری درکاه معلام چاوشلرندن اولوب شهر صوباشیسی اولان قدوة الاماثل والاقران حسین زید قدره مباشرتیله کوره‌سین مذکورلردن پیرفانی ومعلول اولمایوب کاروکسبه قادر اولانلر وجه‌مشروح اوزره جر ایدرایسه منع ودفع ایدوب وسائللردن کمسنه‌یه اعمی قول وجاریه آلدیروب اول وجهله جر ایتدیرمیوب اعمی وکوتوروم اولوب سوقاق ومحله‌لرده کزوب جر ثقیل ایدوب ممنوع اولمیانلری شهردن سوروب کاروکسبه قادر اولنلری اصلا جر ایتدیرمیوب منع ایلیوب ممنوع اولمیانلری یازوب بیلدیره‌سن که کورکه قوبیله واول اصل امراضه مبتلا اولنلری دخی عادت قدیمه اوزره شهردن سوروب اختلاط ایتدیرمیه‌سن. بوخصوصده تمام‌مرتبه مقیداولوب امر شریفمه مغایر کمسنه‌یه‌ایش ایتدیرمیه‌سین وبعض دانشمندلر اقربا وتعلقاتلرندن بعض صغیر اولماغیله مجردجر ایچون کزوب سوخته نامنه منصب ایتدیروب وجوامع ومساجدده عشر قرائت ایدوب قرآن عظیمی تخفیف ایدوب مسلمانلری چیکنه‌یوب حضورقلبلرینه مانع اولورلر ایمش . آنلری دخی منع ایتدیروب مکر شول سوخته طائفه‌سی که دائما تحصیلده اولوب اما تعطیلده قدیمدن اولدیغی اوزره

جر ایده‌لر . انلره‌ده تنبیه ایلیه‌سین که قدیمدن ایده‌کلدکلری اوزره ایام تحصیلدن غیری زمانده ایتمیه‌لر . (صوباشی‌یه ویرلدی) فی ١١ محرم ٩٧٦ سنه

شرعاً دیلنمکه مأذون اولمیانلرك دیلنمه‌لرینه دائر وثیقه

استانبول قاضیسنه حکم که بعض کمسنه‌لر وخاتونلر (پیروفقیر واعمی ومفلوج اولمیوب) کار وکسبه قادرلر ایکن محروسهٔ مزبوره محلاتنده کیمی کزوب وکیمی اوطوروب کلوب کچنلردن آقچه‌جرایدوب سؤاله ارتکاب ایتدکلری وبعضیلری‌ده اعمی وسقط قول وجاریه آلوب دیلندیروب قزانجه آلت ایتدکلری ودائما جر کاغدلر یازدیروب رکاب همایونه صونوب ادبدن خارج وضع ایتدکلری وبعض تازه خاتونلر کهنه لباسلر کیوب بو مقوله اشخاص آراسنده اوتوروب سائله اولدقلری وبونلره باش بوغ تعیین اولنان . . . . نام کمسنه‌دن آقچه‌لرین آلمقله رخصت ویردوکی وبونلرك افعالی شرع شریفه مخالف اوضاع واطوار اولدیغی محقق ومقرر اولماغن منع اولنمه‌سن امر ایدوب بویوردم که واردقده بوخصوصه بالذات مقید اولوب درکاه معلام چاوشلرندن اولوب شهر صو باشیسی اولان شاه چاوش زید قدره مباشرتیله کرکی کبی دقت واهتمامله تفتیش وتفحص ایدوب کوره‌سن ذکور ونسواندن (پیر وناتوان واعمی ومفلوج وکت وکوتوروم ومریض وعمل مانده اولوب بالجمله بحسب الشرع الشریف سؤاله استحقاقی اولنلری کندو حاللرنده قویوب آنلردن ماعدا کار وکسبه قادر اولنلری سؤالدن منع ورفع ایدوب ضابطلرینه محکم تنبیه وتأکید ایلیه‌سن که من بعد اول مقوله‌لره امر شریفمه مغایر سؤال ایتدیرمیوب شرعاً سؤاله استحقاقی اولنلره رخصت ویروب ممنوع اولمانلری محاکم تأدیب ایلیه‌لر . اما سؤاله مستحق اولنلری مجرد جلب واخذ ایچون سنك استحقاقك یوقدردیه رنجیده ایتمکده ومستحق اولمیانلره آقچه‌لرین آلوب اجازت ویرمکدن زیاده حذر ایده. شویله‌که برقاچ کون صکره یوقلنوب شرعاً سؤاله استحقاقی اولنلر ممنوع اولمیوب تنبیهدن صوکره کیرو سؤال اوزره اولالر اول مقوله‌لری کوره‌که کوندروب تازه خاتونلری محکم تأدیب ایلیوب بو امر شریفمك اجراسنده دقیقه فوت ایلمیه‌سن ومستحق اولنلر جر کاغدلرك صوندقده آخرك کاغدلرین جمع ایدوب بریردن صونمیوب هر بری کندی کاغدین صونه واعمی وسقط قول وجاریه آلوب سؤال ایتدیرنلری دخی منع ودفع ایلیه‌سن وبو حکم

شریفی سجل محفوظه قید ایتدیره‌سن من بعد واقع اولان قضاة وصو باشیلر مضمون همایونمله عمل ایلیه‌لر (شهر صوباشیسنه ویرلدی) فی ٢٨ ر ٩٨٢

لطیفه ، بغدادده علم وعرفانیله مشهور ، قلندر محمدآغا اسمنده بر ذات اوینك اوست قانده‌کی شهنشینده اوطوروب استراحت ایتمکده ایکن معجز بر دیلنجی ، قپوسنی شدتله چالوب (شیئاً لله) دیمکه باشلار. محمدآغانك جانی صیقیلوب دیلنجی‌یه خطاباً ، (یاهو، نه‌چوق قپو چالیورسك هر شیئك بر وقتی وار ، شیئاً لله دیه اصرار ایدیورسك اما ، شمدی یمك وقتی دکل . یمك وقتی کلدده سکا بر ییه‌جك ویره‌یم . دیلنجیلکه چیقمشسك اما یولنی بیلمیورسك ، دیجه ، دیلنجی اللرینی دعا ایدر کبی یوقاری قالدیروب ، الٰهی! نه بویوك حکمتك وار دیلنجیلکك اصولنی بیلن بر آدمی بویله شهنشینده اوطوردیورسك‌ده بم کبی دیلنجیلکك یولنی بیلمیان برقولنی دیلندیریورسك) دیمشدر . بو لطیفه بغدادده مشهوردر .

١٧ حدیث شریف

اِنَّ رَجُلاً مِنَ الْاَنْصارِ اَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْأَلُهُ فَقالَ اَمافي بَيْتِكَ شَيْءٌ قالَ بَلى حِلْسٌ نَلْبَسُ بَعْضَهُ وَنَبْسُطُ بَعْضَهُ وَقَعْبٌ نَشْرَبُ فيهِ مِنَ الْماءِ قالَ ائْتِني بِهِما قالَ فَاَتاهُ بِهِما فَاَخَذَهُما رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ وَقالَ مَنْ يَشْتَري هٰذَيْنِ قالَ رَجُلٌ اَنا آخُذُهُما بِدِرْهَمٍ قالَ مَنْ يَزيدُ عَلى دِرْهَمٍ مَرَّتَيْنِ اَوْ ثَلاثاً قالَ رَجُلٌ اَنا آخُذُهُما بِدِرْهَمَيْنِ فَاَعْطاهُما اِيّاهُ وَاَخَذَ الدِّرْهَمَيْنِ فَاَعْطاهُما الْاَنْصارِيَّ وَقالَ اشْتَرِ بِاَحَدِهِما طَعاماً فَانْبِذْهُ اِلى اَهْلِكَ وَاشْتَرِ بِالْآخَرِ قَدُوماً فَأْتِني بِهِ فَشَدَّ فيهِ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُوداً بِيَدِهِ ثُمَّ قالَ لَهُ اذْهَبْ فَاحْتَطِبْ وَبِعْ وَلااَرَيَنَّكَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً فَذَهَبَ الرَّجُلُ يَحْتَطِبُ وَيَبيعُ فَجاءَ وَقَدْ

اَصَابَ عَشْرَةَ دَرَاهِمَ فَاشْتَرٰى بِبَعْضِهَا ثَوْباً وَبِبَعْضِهَا طَعَاماً فَقَالَ رَسُولُ اللّٰه صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هٰذَا خَيْرٌ لَكَ مِنْ اَنْ تَجِئَ الْمَسْاَلَةُ نُكْتَةً فِى وَجْهِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ اِنَّ الْمَسْاَلَةَ لَاتَصْلُحُ اِلَّا لِثَلَاثَةٍ لِذِى فَقْرٍ مُدْقِعٍ اَوْلِذِى غُرْمٍ مُفْظِعٍ وَلِذِى دَمٍ مُوجِعٍ

سنن ابوداوودده ما تجوز فيه المسألة بابنده انس بن مالك رضى الله عنهدن مرويدر .

معناى شريفى

انصار كرامدن برى حضور رسالته كلوب عرض احتياج ايلدى. رسول الله صلى الله عليه وسلم «أوكده اشيا وارمى؟» بويورنجه «اوت . بر كليم وار يارِيسنى يره ياپار، يارِيسنى اوستمزه اورته‌رك اويورز وبرده بر قدح وار . اونكله صو ايچرز» ديدى . رسول الله صلى الله عليه وسلم «اونلرى بكا كتور» بويورديلر . كتيرنجه رسول اكرم هر ايكيسنى آله‌رق مزايده‌يه چيقارديلر. بر مشترى چيقوب بر درهم ويردى. قبول ايتمديلر. ايكى درهم ديه ايكى يا اوچ دفعه مزاد ايتديلر . بر مشترى ظهور ايدوب ايكى درهم ويروب آلدى. رسول اكرم او ايكى درهمى آلوب انصارى‌يه ويردى. «بر درهمله نفقه تدارك ايت، اوبيكه كوتور، ديكريله بر بالطه آل بكا كتور» بيورديلر . بالطه كلنجه، رسول اكرم كندى اليله او بالطه‌يه بر صاپ ياپدى وطاقدى. وانصارى‌يه تسليم ايدوب «كيت ، اودون كس، صات ، اون بش كون يانمه كلمه» بويورديلر انصارى اويله ياپدى. اون بش درهم قازاندى . اثواب آلدى، ايشنى يولنه قويدى. اون بش كون صوكره رسول اكرمه عرض حال ايدنجه (ايشته بويله‌جه چاليشمق ، تسأله قالقوب‌ده يوم قيامتده يوزكده علامت مذلتله حشر اولمه‌دن خيرليدر . تسأل، اوچ يرده جائز اولور. قورى طوپراق اوستنده قاله‌جق درجه‌ده عاجز قالان فقيره، ديكرى شدتلى برغرامته طوتيلمش مثلا كميسى باتمش، خانمانى سونمش، مهاجر اولمش ، ياخود آكسزين بونلره معادل سفالته دوچار اولمش كيمسه‌لره اوچنجيسى‌ده الندن بر قتل ظهوريله ديته كسيلمش كيمسه‌نك بر آن اول ديتى ادا ايده‌رك قتلدن قورتيلمسى ايچون تسأليدر .

ايضاح

اشبو حديث شريفده‌كى انصار كرامدن اولان ذاتك رسول اكرمه عرض احتياج ايتمسى يارسول الله چاليشوب پاره‌قزانه‌جق برايش بوله‌ميورم ديمكدر. رسول الله افندمزده حالنه مناسب بر ايش بولوب ، چاليشمقله امر بيورديلر. ايشته ديكر سائللره‌ده بو حال نمونهٔ امتثال اولدى ، چاليشمق دائما فائده‌لى نتيجه ويرر . يعنى علم اقتصادك تعبيرنجه استحصالى موجب اولور . انسانلرك كيمى طوپراغى اكر بيچر، محصولات زراعيه ميدانه كتيرر . كيمى دميرجيلك ، اودونجيلق ، طوقومه‌جيلق ودها بيك درلو ايش ياپار . بونلرك استحصالنه (محصولات صناعيه) دينور . بعضيسى ديار آخردن مال كتيروب صاتار . تجارتله مشغول اولور . چاليشمق ، بر احتياجدر . چاليشمقسزين ييه‌جك ، كيه‌جك وسائره‌يى الده ايده‌مديكمز كبى هر برى ديكرندن دها لازم برچوق شيلرى‌ده الده ايتمك ممكن اولەماز . چاليشمغى كوچ بولانلر تنبللردر . تنبللك ايسه بك فنا بر شيدر. شو حالده چاليشمق فضيلتدر. كندى بيلن بشقه‌لرينك چاليشمه‌سنه مقابل آنجق چاليشمقله مقابله ايدر . (منقبه) حضرت عمر (ر . ع) زماننده مسلمان قواى مستوليه‌سنى كيرو پوسكورتمك ايچون ايمپراطور هراقليوس بويوك بر اوردو تشكيل ايلمشيدى . بونك نتيجه‌سى اوله‌رق مسلمانلرده منتظر اولان مصادمه‌يه قارشو بوتون غيرتلرينى صرف ايلمشلردى . بو مناسبتله مسلمان سر عسكرى ابو عبيده سوريه‌ده فتح اولنان مملكتلرك واليلرينه كوندرديكى تعليماتده تحصيل ايدلمش نه قدر جزيه وارسه صاحبلرينه كيرى ويرلمسنى امر ايتمش وخلقه قارشو يازديغى بياننامه‌ده بو مسئله‌يه دائر شو بياناتده بولنمشيدى :

«بويوك بر دشمن قوتنك بزه قارشو ايلرولديكنى خبر آلديغمزدن ويرديككز جزيه‌لرى سزه كيرى ويريورز. آره‌مزده‌كى مقاوله‌يه نظراً بو ويركو قارشولغنده سزى قورويه‌جق ايدك . فقط شيمديكى حاله باقيلنجه بو حمايه‌يى ياپمق بزم اقتدارمز داخلندن چيقمق اوزره اولديغندن سزدن آلديغمز پاره‌نك هپسنى سزه كيرى ويريورز .» بو تعليمات موجبنجه بيت المال خزينه‌سندن بويوك بر مقدار مبلغ ويرلدى بوندن طولايى خرستيانلر «الله سزى ينه بزه حاكم قيلسون ورومالیلر اوزرينه مظفر ايلسون . اكر

سزك يريكزده دوماليلر اولسه ايديلر بزه بر شیٔ كيرى ويرمك شويله طورسون المزده نه وار نه يوق هپسنى آلورلردى.» ديه‌رك اسلام رؤساسنك سعادت وموفقيتنه دعالر ايتمشلردى.

انتشار اسلام تاريخى صحيفه ٦٤

ايش بولمق ، ايش اوكرتمك

زمان زمان استانبولده ديلنجيلك برمسلك ، برصنعت كبى فيوضات كسب ايدر اهرسوقاقده بونك درلوسى كوريلور. هيچ بر وقت حكومتلريمز بو ايشله جداً مشغول اولماديلر . چونكه اقتصاديات ايله مشغول اولماديغمزدن ديلنجيلكك ملكمزده ويرديكى ضررى دوشونه‌ميورز. ديلنجيلكك منعى دائما وهريرده پوليسه عائد بر وظيفه‌در. اكر پوليس سائللك ايدنلرك اعضا وجوارحنى ايش ايشلمكه مساعد كورمزسه بونلرى دارالعجزه‌يه كوتورر حال ووقتلرى اولمامق شرطيله ، عكس حالده اوكبى كيمسه‌لرى ديلنجيلكدن منع ايدر. ديلنمه‌نك جزاسى واردر . نه‌ايچون بويله‌در ؟ اعضاسى يرنده اولان آدمك ديلنمه‌سى اول امرده حيثيت انسانيه‌يه مخالفدر. ثالثاً بويله صاغلام كيمسه‌لرك ديلنمه‌سى، برهيئت اجتماعيه‌ده ثمرهٔ مساعيسيله كچينن اصحاب ناموسك قزانجنه بلااستحقاق ال اوزاتمق ديمكدر . رابعا ديله‌نلر ، بالعكس استحصال ايله مشغول اولسه‌لر ، هيئت اجتماعيه‌نك استحصالنى آرتيررلر . ديلنجيلكك دها باشقه مضرتلرى‌ده واردر . بعضاً خرسزلغه‌ده بو مسلك سوقيله يول بولونور . اليوم ديلنجيلكك اربابى چوغالدقجه چوغاليور . شو نفوسى ازاجق اولان وطنمزده ، عموم توركياده ، استحصالات هيچ مرتبه‌سنده ايكن بوقدر چوق آدمك بوم‌بوش كزمه‌لرينه نه‌قدر حيرت ايدلسه سزادر. توقيفخانه‌لرده‌ده بولنان مجرمينك بوش وقت كچيردكلرى و اخلاق و صحتلرينك برباد اولديغى دائما كورولمكده‌در. مملكتمز براسرار قوطيسنه بكزه‌ر. انسان بورانك احوالنه باقدقجه نه‌ديه‌جكنى، نه‌دوشونه‌جكنى شاشيرر. برطرفدن فقيرز، قزانجمز يوق ديه شكايت ايديورز . ديكرطرفدن المزده‌كى آدملرى ايشلتمه‌نك چاره‌سنى بوله‌ميورز . بزچوق چاليشمغه محتاج ايكن افرادمزدن يوز بيكلرجه‌سى بوش كزوب ، بوش دولاشه‌سى بو عصرده ياشايان ملتلرده‌كى چاليشمه وچاليشديرمه يولنى بيلمديكمزدندر. اكر بو ايش مسئله‌سنه اهميت ويرمزسه‌ك نفوسجه دها آشاغى برمرتبه‌يه اينرز. وبيكلرجه آدم بادهوا ترك حيات

ايدوب كيدر. مقدارى كوندن كونه چوغالان بو ايشسز خلقه سنه‌لر كچدكجه يكيلرى، كنجلرده منضم اوله‌جقدر. مملكتمزدن كيدن خرستيانلردن صنعت صاحبى اولانلرك يرلرينى نوركلر طولديرماديلر قالان خرستيان صنعتكارلره مراجعت مجبوريتى باقيدر . فقط تأديه ايديلان اجرت اسكيسنك ايكى اوچ قاتيدر .

صنعت صاحبلرينى چوغالده‌جق وسائط، صنايع مكتبلرى، فابريقه‌لر، ماكنه‌لردر . هيچ اولمزسه تنكه‌جى ، چيلينكير ، دولكر ، ديوارجى و امثالى كبى عمومك پك محتاج اولديغى صنايع اربابنى چوغالتسه‌ق . ايشسزلك قدر بر ملتك اخلاق ومعنوياتنى بوزان هيچ برشیٔ يوقدر. حبسخانه‌لرى، دارالشفالرى طولديرانلر هپ ايشسزلردر. مملكتده ياپيله‌حق چوق شيلر واردر. علم وفن، صنعت وغيرت، اخلاق صاحبى اوياتيق انسانلرله مملكتمز طوغريله‌بيلور . هيچ بر شى ياپيلمادن ياالكز ويركودن عبارت بر قارشيلقله مملكت كمال عمرانى بولاماز . مملكتمزده ايشله‌مه‌ين خلقك عددى پك بويوكدر. قادين ، اركك ، چوجوقدن نه قدر انسان واركه بر ايش بوله‌ميورلر . استحصاله مقتدر اوله‌ميورلر . وقتيله مؤسسات صناعيه وجوده كتيرلسه‌يدى و اهاليمزه بر تربيهٔ صناعيه وهيچ اولمزسه تربيهٔ زراعيه ويرلسه‌يدى بوكون هركس ايش بولور ، كچينيردى . اكر بز شيمديدن بو تربيه‌يى ويرمزسه‌ك چاره‌سنه توسل ايتمزسه‌ك ايلروده احفاديمزده بزم قدر وبلكه‌ده بزدن دها ايشسز قالور . زمانك اخلاقندن شكايت ايديليور..احتياج ايله اخلاق براره‌ده اوزون مدت امتزاج ايده‌مزلر. برى شدتنى آرتيرنجه اوته‌كى ضعيفلار. ضعيفلار.. نادراً جليمسز خسته ياشار. چوق دفعه اولور .. هرشيده احتياجك امرلرى اول ديكله‌نير. حياتك ديكر نفرعاتى صوكره‌يه قالير .. ايشته بوندن طولاييدركه هركسك رهبر امور وحركاتى منفعت ذاتيه‌سيدر. آره يرده‌كى وجدان سوزى اكثريا برنوع كلام وآلايشدن عبارتدر. انسان، محتاج، آچ، ذليل، قالنجه كوندن كونه آداملغى غائب ايديور. بشريتله حيوانيت اره‌سنده برصنفه آيريليور. هركس كنديندن قوتلى كوريور، بر قنالغه اوغرامقدن قورقيور . وبعض چهره‌لرده اميد منفعت آرايور كنديى چوق كيمسه‌لردن حقير طونيور. متواضع چكينكن، مداهن ، رياكار، متبصبص اولويور . طفيلى بر حياته آليشيور. دالقاووقلاشيور. لطف مأمول ايتديكى كيمسه‌لره مداهنه ايله حلول ايتمك ايچون اونلرك ذهنلرنده طولاشان فكرلرى كشفه اوغراشيور . دوداقلرنده بليرن هر بواطيله

حقیقت دییه آتیلیور. ایشته انسان بویله بویله مسلکسز، اخلاقسز اولهیور. دائما حق یری بولسه حقلیلر امین ومستریح یاشارلر، حقسزلر حقه تعرض ایتمك كستاخلغنه تعرض ایدهمزلر. هر یرده انجامکار حقك تجلی ایدهجکی سویلهنیور. طوغری اما میلیونلرجه حقلیلر حقسزلرك ظلملری آلتنده ازلدکدن صوکره..

بر هیئتده محتاج معاونت اولانلر یالکز، یاردیمسز براقیلهجق اولورسه، او هیئت اجتماعیهنك باغلری چوزولور، مثلا عمارتلریمز، مدنیت اسلامیهنك من القدیم وضع ایتمش اولدقلری بر مؤسسهٔ رحیمه ایدی. بونك لزومی غربده نهدن صوکره درپیش ایدلدی. بو عمارتلرده نه قدر انسان دفع جوع ایدوب اولومدن قورتیلیورلردی. مجلس مبعوثانك بو جهتی خاطره کتیرمهمش اولمسی بر نقصیهٔ فکریه ایدی بر ملیونی متجاوز بر شهرده بوکبی مؤسساته احتیاج واردر، بر هیئت اجتماعیه تعاونسز یاشایاماز. بو تعاون صدقه ویرمك دکلدر. وطنداشی هر صورتله دوشونمك دیمکدر. اکر بو خصیصه ایله کندیمزی تقویه ایتمز ایسهك هر کس خودپرست اولور، بزده خوداندیشلك «یالکز کندینی دوشونمك» فنا بر صورتده باشلامشدر. کیت کیده دها فنا اولهجقدر. دقت اولنیورمی؟ چوجقلریمزده پك چیرکین بر حال کورینیور. چارشیدن آلدقلری یمشلری، آنجق کندیلری ییور، باشقهلرینه کوسترمك بیله ایستهمیورلر، یاخود اقران وامثالی آراسنده ییوب باشقهلرینه طاتدیرمیورلر، هله اولرك باغچهلرندهکی یمشلری دها خام ایکن بیتیریورلر. عائلهیه برشیٔ براقمیورلر. بو قدر خودکاملق خوش کورلمامیدر. بونلرده بر آنا، بابا، قرداش دوشونجهسی اولمازسه صوکره عائله محبتی نصیل اولهجق؟ چوجقلری یاقیندن مشاهده آلتنه آلملی، کوریلهجك نقصانلره کوره تدبیرلر دوشونملی، بوده متخصص تربیهجیلرك وظیفهسیدر. نه یاپوب یاپملی چوجقلرك حسیاتی تربیه ایتملی، والحاصل مملکت، یالکز ابتدائی ولاابالیانه اکلنجه پیشنده، اکلنمکدن باشقه بر شیٔ دوشونن یوق، مساعی طورغون، قهوهلر بوش انسانلرله دولو، آداب عمومیه بوسبوتون سیلنمش، هر شیده بر کلیشی کوزللك، هر شیده بر چکینمهمزلك، کندیسندن باشقهسنی هیچ دوشونمهمك، اونلر وارمی یوقمی هیچه صایمق، کنجلك، تحصیلدن زیاده سپور پیشنده، سعی وغیرت ایچون، تفکر ایچون بر اصول یوق، استقباله

حاضرلنمنی فضله بر شیٔ عد ایدیورز. بو یول سعادت یولی دکلدر. هله ایشسزلك مدهش بر تهدید.

اوروپاده قیزلره ایش نصل اوکرهتیلیور!

— تدریسات بیتیه —

آمریقاده واوروپانك مختلف مملکتلرنده کنج قیزلره او ایشی اوکرتمك ایچون مخصوص مکتبلر واردر. آمریقاده بونوع تدریسات هم عملی، هم فنیدر. قیزلر الکتریق ماکنهلرینك صورت استعمالنی وبونلرك امور بیتیهیه تطبیقنی اوکرهنیرلر. حکمت وکیمیانك ادارهٔ بیتیهیه متعلق خصوصاتده جهت تطبیقیهسنه آلیشدیررلر. درسخانهلر لابوراتوارلر کبیدر. البسهیی کیمیوی اصوللرله تمیزلهمك وبویامق صنعتی، باستهجیلق کبی صنعتلرده عملیاتیله تعلیم ایدیلیر. اسقاندیناویا مملکتلرنده قیزلره اك زیاده طباخت صنعتی کوستریلیر. مکتبلرده مطبخلر وفورونلر واردر. طالبهلر بورالرده ات کسرلر، وپاپیلان رچتهلره کوره یمك پیشیررلر. بعض مکتبلرده چوجوق بویوتمك صنعتلریده واردر. باچیقاده قیزلره اك زیاده زراعت درسلری ویریلیر. اسویچرهده بعض قانتونلرده قیزلرك تدریسات بیتیه مکتبلرینه دواملری مجبوریدر. پارسدهکی تدریسات بیتیه مکتبلرنده عملی اصول طباخت، چاماشیرجیلق، اوتوجیلك، قولاجیلق وتعمیرجیلك اوکرهتیلیر. فرانسهده قیزلره تربیهٔ اطفال، عملی حقوق اصول دفتریٔ بیق، اصول دفتریٔ بیق، اصول اقتصاد دخی اوکرهتیلیر.

عرقمزه منسوب اولان فنلاندیالیلره بکزهیهلم!

«لوتاسوهرد» مدافعه جمعیتی

فنلندیا قادینلری غایتله مهم بر مدافعهٔ وطن جمعیتی تشکیل ایتمشلردر.

بونلرك تشكيلاتی تماميله عسكر تشكيلاتيدر . مقصد اركك عسكرلرله برابر وطنك مدافعه‌سنه وقف نفس ايتمكدر . قادينلرده سجيهٔ فضيلتكارانه ، اخلاق كريمه ، برحيات پاكيزه بك‌زياده نظراعتباره آلنيور. ۱۹۱۸ سنه‌سنده فنلانديادە كوكللی استقلال مدافعه‌سی اردولری تشكل ايتمش ايدی .

اوزمان بوتشكيلاته قادينلرده داخل اولمشلر ايدی. بوتشكيل، لوتاسوه‌رد نامنده بر قادينك اسميله توسيم ايدلمشدر. بواسم اسوج شاعر مشهوری (روناپرغ) ك بر شعرنده مذكور اولان فنلانديالی قهرمان (لوتاسوه‌رد)ك اسميدركه ۱۸۰۸ سنه‌سنده مملكتلرينك استقلالنی مدافعه‌ايچون چاليشمش وهرتهلكه آننده اثبات‌وجود ايتمش اولان فنلانديالیلرك ايچنده بولونمش بر قادينندر. شمديكی قادين تشكيلاتی‌ده، لوتاسوه‌رد وطنه خدمت‌ايتمكله مكلفدر . بوتشكيله داخل اولان قادينلرك عددی اليوم (ايكی‌يوزبيك) ۱ در . تشكيلاتك بر ادارهٔ مركزيه‌سی، برقوماندانی اولوب كوكللی مدافعه هيئتلرينه ملحقدرلر . بونلرك غروپلرنده درت شعبه وار : صحيه ، مطبخ ، تجهيزات ، وطوپلانتی.. حسن حالنه ، فضيلت اخلاقيه‌سنه ايكی‌شاهدك شهادتی اوزرينه بوتشكيله ، هرقادين‌داخل اولور. بيوك تعليملره ۱٦ دن ۷۰ ياشنه قدر بتون قادينلر داخل اولويورلر . مملكتك هر طرفنده هرصنفه منسوب اولان قادينلر بوتشكيله داخل اولمشلردر. بونلرده زنكينلك وصنف اجتماعينك هيچ‌براهميتی يوقدر يالكز اقدام‌واهليت نظراعتباره آلنيور. اركك قيشله‌لرنده نه كبی نظام وانتظام وارسه بونلرده‌ده اويله‌در. هپسی صمان اوزرنده ياتيورلر. هپسنك اثوابی خاكيدر .

لوتاسوه‌رد اتحادينك بربيوك مقصدی‌ده يوكسك اخلاقدر . بونك افرادی لكه‌سز برحيات ايله وطور فضيلت ايله خلقه برنمونه اولمق آرزوسنده‌درلر . زيرا حسن اخلاق صاحبی بر قادينك عائله‌سی، حكومتی وطنی اوزرنده حسن تأثيراتی واردر. بونلرك بردە سنجاقلری واردر. سنجاقلرينك زمينی ماوی، اورته‌سنده بالطه‌صليب واردر : بوقادينلر وطن نره‌ده محتاج ايسه اوراده معاونته حاضردرلر .

حديث شريف ۱۸

قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ وَهُوَ يَذْكُرُ الصَّدَقَةَ وَالتَّعَفُّفَ عَنِ الْمَسْئَلَةِ اَلْيَدُ الْعُلْيَا خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلٰى وَالْيَدُ الْعُلْيَا الْمُنْفِقَةُ وَالسُّفْلٰى السَّائِلَةُ

مسلم شريف جزؤ ۳ صحيفه ۹٤ عبدالله بن عمر رضی الله عنهمدن مرويدر .

معنای شريفی

بركون رسول الله عليه وسلم افندمز، منبرده خطبه اوقورلركن محتاجينه ، صدقه‌نك فضيلتندن ، و ديلنجيلك مذلتندن صاقنمقدن بحث ايله ، اوستده قالان ال، آلتده قالان الدن خيرليدر. اوستده قالان ال، ويرن الدر. آلتده قالان ايسه آلان الدر بيورديلر .

— منقبه —

بويوك ولیلردن ابراهيم ادهم ايله شقيق بلخی مكه‌ده ملاقی‌اولمشلردی. اثنای صحبتده ابراهيم، شقيقه زاهدلك مسلكنه نصل باشلادك ؟ ديه صوردقده ، شقيق، بركون قيره چيقمش ايدم. قنادلری قيرلمش برقوش كوردم. بوقوش نه‌ايله كچينيور ديه‌تدقيقه باشلادم اواثناده غاغه‌سنه برچكركه آلمش برقوش اوچه‌رق كلدی . چكركه‌يی او قيريق قنادلی قوشه ويردی . بن بوندن عبرت آلدم. قنادسز قوشی بسله‌دن الله بنی‌ده بسلمكه قادر دكلمی؟ ديوب كاروكسبی براقدم عبادتله مشغول اولدم. ديجه ، ابراهيم ادهم ، ياشقيق ، ياكلش اكلامشسك . زيرا وجودك صاغلام اولديغی حالده كنديكی عاجز موقعنده كورمشسك. وبرده نيچون كنديكی قنادسزلری طويوران قوش يرينه قويمامشسك . بنی ذيشان صلی الله عليه وسلمك (اليدالعليا خير من اليدالسفلی) حديث شريفنی ايشتمدكمی ؟ درجهٔ ابراره ايرمك ايستيان مسلمان، هر ايشنده اك يوكسك مرتبه‌يه طالب اولمليدر . ديجه شقيق، ابراهيم ادهمك النی اوپوب يا ابا اسحق بزم استادمزسك ديمشدر .

— صدقه —

قاعدهٔ مخصوصه‌سنه موافق‌اولورسه افعال ممدوحه‌دندر. اولمديغی صورتده احتياطسزلق

كبی بر خطایه دوشیلمش اولور . چونكه صدقه ایله كچینانلر بوتون بوتون تنبللكه آلیشور بوده فقرانك چوغالمسنی موجب اولور بوحال جمعیت بشریه‌یه مضردر . زیرا هیچ بر كیمسه‌نك، مقابلنده برشیٔ عرض ایتمكسزین دیكرینك ثمرهٔ سعیندن استفاده‌یه قالقیشمسی حقلی اوله‌ماز .

منقبه : رجال دولتدن برینك قوناغنه اره صره اهالی حجازیه‌دن بعض كیمسه‌لر كلوب احسان طلبند. بولنورلرمش . قوناق صاحبی بر كون حدتلنوب ، سزك ایشیكز كوجكز یوقمی؟ بویله دوراناوب یاقیشیرمی؟ دیدكده ایچلرندن بری (پاشا حضرتلری ! سز تاریخ اوقومدیكزمی؟ اهالی حجازیه تجارتله كچینیردی. سزلر كلدیكز بزه بول بول عطیه‌لر ویردیكز وقفلر باغلادیكز بزده حاضر پاره كله‌یور دیه تجارتی براقدق سزده ایشی كوشتدیكز بزده تجارتی اونوتدق دورابوابه باشلادق. قباحت بزده‌می؟ سزده‌می؟ دیمشدر .

حدیث شریف ١٩

عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَبْعَةً اَوْ ثَمَانِيَةً اَوْ تِسْعَةً فَقَالَ اَلَا تُبَايِعُونَ رَسُولَ اللّٰهِ وَكُنَّا حَدِيثَ عَهْدٍ بِبَيْعَةٍ فَقُلْنَا قَدْ بَايَعْنَاكَ حَتّٰى قَالَهَا ثَلَاثًا وَبَسَطْنَا اَيْدِيَنَا فَبَايَعْنَاهُ فَقَالَ قَائِلٌ يَارَسُولَ اللّٰهِ اِنَّا قَدْ بَايَعْنَاكَ فَعَلٰى مَا نُبَايِعُكَ قَالَ اَنْ تَعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالصَّلَوٰتِ الْخَمْسِ وَتَسْمَعُوا وَتُطِيعُوا وَاَسَرَّ كَلِمَةً خَفِيَّةً قَالَ وَلَا تَسْأَلُوا النَّاسَ شَيْئًا قَالَ لَقَدْ كَانَ بَعْضُ اُولٰئِكَ النَّفَرِ يَسْقُطُ سَوْطُهُ فَمَا يَسْأَلُ اَحَدًا اَنْ يُنَاوِلَهُ اِيَّاهَا

سنن ابوداووده تسألك كراهتی بابنده عوف بن مالك رضی الله عنه‌دن مرویدر وصحیح مسلمده‌ده مذكوردر .

معنای شریفی

عوف بن مالك رضی الله عنه دیركه ، بر كون حضور رسالتده سكز طقوز كشی

بولنیوردق رسول اكرمه یقین برماضیده بیعت ایتمش اولدیغمز حالده ینه رسول محترم بزه رسول الله ایله مبایعه‌ده بولنمزمیسكز (٣) بیوردیلر. بزده جواباً ، اولجه اخذ بیعت ایلدیكمزی عرض ایتدیكمز حالده ، امر بیعتی اوچ دفعه تكرارالدیلر ، بزده درحال المزی اوزاتوب رسول الله ایله مبایعه‌ده بولندق . ایچمزدن بری ، یارسول الله بز اولجه مبایعه‌ده بولنمش ایدك شیمدیكی مبایعه‌مز نه‌اوزرینه‌در دینجه ، جواباً (اللهه عبادت ایتمك، اللهه شرك قوشمامق ، بش وقت نماز ، اللهك ورسولنك امرینه قولاق طوتوب اطاعت ایتمك ، بیوردقدن وكیزلی بر كلمه سویلدكدن صكره ناسدن هیچ برشی ایسته‌مه‌مك) بیوردیلر . بونك اوزرینه ایچمزدن بعضیلری الندن دكنكی یره دوشیرسه ، درحال اكیلیر دكنكی كندی آلیردی شو دكنكی الیوردیه كیمسه‌یه تكلیفده بولنمزدی .

حدیث شریف ٢٠

اَلْيَدُ الْمُعْطِيَةُ خَيْرٌ مِنَ الْيَدِ السُّفْلٰى

رواه احمد، شرح بخاریده‌مذكوردر.

معنای شریفی

ویرن ال آلنده قالان الدن خیرلیدر .

حدیث شریف ٢١

يَا اَيُّهَا النَّاسُ تَعَلَّمُوا فَاِنَّمَا الْاَيْدِى ثَلَاثَةٌ فَيَدُ اللّٰهِ الْعُلْيَا وَيَدُ الْمُعْطِى الْوُسْطٰى وَيَدُ الْمُعْطٰى السُّفْلٰى فَتَعَفَّفُوا وَلَوْ بِحُزَمِ الْحَطَبِ اَلَا هَلْ بَلَّغْتُ

شرح بخاری

ای ناس ! اوكره‌نیكزكه یدلر (اللر) اوچدر اولكیسی یدالٰهی علیا ، ایكنجیسی ید معطیٔ وُسطی اوچنجیسی یدمعطای سفلادر . دمت دمت اودون صاتمقله كچینكزده خلقه عرض احتیاجدن صاقینكز ، تبلیغ ایتدممی ؟

(٣) (مبایعه) ال اله طوتوب ویریلان سوزه قارشی اوله‌واردونك یوقدیكدر.

٢٢ حديث شريف

قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَاِذَا رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمٌ عَلَى الْمِنْبَرِ يَخْطُبُ النَّاسَ وَهُوَ يَقُولُ يَدُ الْمُعْطِي الْعُلْيَا وَابْدَأْ بِمَنْ تَعُولُ اُمَّكَ وَاَبَاكَ وَاُخْتَكَ وَاَخَاكَ ثُمَّ اَدْنَاكَ اَدْنَاكَ

نسائی طارق المحاربی طریقیله روایت ایدر.

معنای شریفی

مدینهٔ منوره‌یه وصولمزده رسول الله صلی الله علیه وسلمی منبرده قائماً خطبه اوقور کوردك خطبه‌سنده ویرن ال ، ید علیادر قزانجندن صرفیاته عائله کدن باشله ، آناك ، باباك ، قرداشك صکره علی الدرجات اقربا که ایولکده بولین .

حدیث شریف ٢٣

اِنَّ مِنَ الذُّنُوبِ ذُنُوباً لَا يُكَفِّرُهَا الصَّلَاةُ وَلَا الصِّيَامُ وَلَا الْحَجُّ وَلَا الْعُمْرَةُ اِنَّمَا يُكَفِّرُهَا الْهُمُومُ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ

جامع الصغیرده ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

حقوق اللهی‌یه عائد کناهلر ایچنده اویله‌لری واردر که اوروج ، نماز ، حج ، عمره کبی عباداتلر سبب غفران اولمازده تأمین معیشت یولنده چکیلان غم ومشقتلر اویولده‌کی کناهه کفارت اوله‌بیلیر .

– ایضاح –

اکر طلب معیشت عند الله‌یده مقبول بر ایش اولمسه‌یدی کناهلری کفارت بابنده سائر عباداتلر فوقنده بویله برتأثیر کوستررمی ایدی ؟

منقبه — اکابر اصحابدن عبدالله بن مسعود رضی الله عنه (بر کیمسه‌یی دنیا و آخرت

امورندن هیچ بریله مشغول کورمزسه‌م آندن غایت متأثر ومتنفر اولوردم) بیورمشدر. عزیز عمرلرینی قهوه کوشه‌لرنده کچیرن مسلمانلر عبرت آلسون .

منقبه — ابراهیم ادهم قدس سره برکمیده کیدرکن شدتلی برفورطنه ظهور ایدر کمیده کیلر مضطرب اولوب (امان افندم! حالمز نه اوله‌جق نه دهشتلی بر فورطنه‌یه طوتیلدق) دیدکلرنده ، ابراهیم ادهم (بو برشی دکل! اصل شدت تنبللکه اسیر اولوبده احتیاج دائمی ایچنده یوارلنان کیمسه‌در) بیورمشدر .

حدیث شریف ٢٤

عَنِ الْاَسْوَدِ قَالَ سَاَلْتُ عَائِشَةَ مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْنَعُ فِي اَهْلِهِ قَالَتْ كَانَ فِي مَهْنَةِ اَهْلِهِ فَاِذَا حَضَرَتِ الصَّلَاةُ قَامَ اِلَى الصَّلَاةِ

بخاری شریف جزؤ ٧ صحیفه ٨٣ ده عایشه رضی الله عنهادن مرویدر.

معنای شریفی

اسود رضی الله عنه دیدی که عائشه رضی الله عنهایه (رسول الله صلی الله علیه وسلم ، خانهٔ سعادتده بولندیغی وقت نه یاپاردی ؟) دیه صوردم ؛ جواباً (او ایشنه یاردیم ایدر. نماز وقتی اولنجه نمازه چیقاردی) بیوردیلر . [٣]

حدیث شریف ٢٥

كَانَ اَصْحَابُ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمَّالَ اَنْفُسِهِمْ وَكَانَ يَكُونُ لَهُمْ اَرْوَاحٌ فَقِيلَ لَهُمْ لَوِ اغْتَسَلْتُمْ

بخاری شریفده کتاب البیوعده عایشه رضی الله عنهادن مرویدر .

---

[٣] سید المرسلین افندمز ، پك بویوك مشاغل آره‌سنده کمال شفقت ومرحمتلرندن او ایشنه‌ده یاردمده بولنمه‌لری ارککلر ایچون بر درس عبرتدر .

معنای شریفی

اصحاب رسول الله صلی الله وسلم کندی ایشلرینی کورمك ایچون برعمله کبی چالیشورلردی. هوانك صیجاقلغی چالیشقانلغك زیاده‌لکیله تر قوقارلردی بونك اوزرینه ییقانملری وتر قوقوسیله خلقی ازعاج ایتمه‌ملری توصیه بویورلدی .

حدیث شریف ٢٦

حَقُّ اللّٰهِ عَلٰى كُلِّ مُسْلِمٍ اَنْ يَغْتَسِلَ فِى كُلِّ سَبْعَةِ اَيَّامٍ يَوْمًا يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ

جامع الصغیرده ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

حضرت واجب الوجودك مسلم اوزرینه ترتب ایدن حقوقندن بریده ، او مسلمك باشنی وسائر جسدینی ییقامق شرطیله یدی کونده بر ییقانمسی دیمکدر. عندالاقتضا فرض اولان غسلده باشقه‌در. والحاصل اسلامك رکن اعظمی طهارت ونظافتدر نظافته رعایت ایتمیان انسان ، چوبك اوله‌ماز پاسلنمش ماکنه کبی حرکتدن قالیر .

حدیث شریف ٢٧

مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا اسْتِعْفَافًا عَنِ الْمَسْأَلَةِ وَسَعْيًا عَلٰى عِيَالِهِ وَتَعَطُّفًا عَلٰى جَارِهِ لَقِيَ اللّٰهَ وَوَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ

راموزده ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

بر کیمسه باشقه‌سنه آووج آچمقدن قاچنمق واولاد وعیالنه ایولك ایله‌مك وقومشولرینه

مرحمت ومعاونتده بولنمق ایچون حلالندن دنیالق طلبی یولنده چالیشیرسه قیامت کوننده یوزی آیك اون دردی کبی نورلی اولدیغی حالده حضور الٰهی‌یه کلیر .

٢٨ حدیث شریف

لَوْ يَعْلَمُ صَاحِبُ الْمَسْأَلَةِ مَا لَهُ فِيهَا لَمْ يَسْأَلْ

طبرانی وجامع الصغیرده ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

سائللر ، تسألده اولان ذلت وحقارتی بیلسه‌لر ایدی قطعیاً بونی یاپمزلردی .

٢٩ حدیث شریف

مَنْ سَأَلَ مِنْ غَيْرِ فَقْرٍ فَاِنَّمَا يَأْكُلُ الْجَمْرَ

جامع الصغیرده مذکوردر .

معنای شریفی

فقر واحتیاجی اولمقسزین تسأل ایدن کیمسه‌نك تسألدن آلوب ییدیکی شی آتشدر.

٣٠ حدیث شریف

مَنْ سَأَلَ النَّاسَ اَمْوَالَهُمْ تَكَثُّرًا فَاِنَّمَا يَسْأَلُ جَمْرًا فَلْيَسْتَقِلَّ اَوْ لِيَسْتَكْثِرْ

مسلم شریف جزؤ ٣ صحیفه ٩٦ ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

احتیاجدن دکل ، بلکه کندی مالنی چوغالتمق ایچون ناسك اموالندن بلابدل برشی ایستیان ناسدن آتش ایسته‌مش اولور (یعنی ناسدن بلابدل برشی آلمسی آتش ایله عقابه سبب اولور) ایستدیکی شی ایسه آز اولسون چوق اولسون (آتش ایله عقابدن قورتیلمز)

ایضاح

اشبو حدیث شریفدن مأخوذ بعض مسئله فقهیه - کندینك واهل وعیالنك قوت یومیه‌سنی بالفعل الده ایدنلره تسأل حلال اولماز .

اهل و عیالنك قوت یومیه‌سنی بالقوه الده ایدنلر یعنی چالیشوب قزانمغه اقتداری وار ایکن چالشمغی ترك ایدنلره تسأل حلال اولماز .
علم، جهاد کبی خدمات وطنیه ایله مشغول اولمغله قوت یومیه‌لرینی تدارك ایتمکه‌وقت مساعد اولمیانلرك نفقه، و کسوه، ایسته‌ملری جائزدر .

٣١ حدیث شریف

مَنْ كَانَ لَهُ قُوتُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ لَمْ يَحِلَّ لَهُ اَنْ يَسْئَلَ النَّاسَ

معنای شریفی

اوچ کونلك نفقه‌یه مالك اولان کیمسه ایچون دیلنمك حلال اولماز .

٣٢ حدیث شریف

لَوْ تَعْلَمُونَ مَا فِى الْمَسْئَلَةِ مَا مَشٰى اَحَدٌ اِلٰى اَحَدٍ يَسْأَلُهُ شَيْئاً

شرح بخاری وجامع الصغیرده عائذ ابن عمرو المزنی‌دن مرویدر .

معنای شریفی

دیلنمکده انسانلق نامنه نه‌فنالقلر اولدیغنی بیلسه‌یدیکز بربریکزدن برشی ایسته‌مك ایچون برآدیم بیله آتماز ایدیکز دیمکدر . ناموس وحیثیت ذاتیه‌سنی محافظه‌یه چالیشانلر دست سؤالی ارباب حسناته اوزاتمغه، نه‌شخصی ، نه‌ده عمومی اعانه مؤسساتندن لطف عنایت بکله‌مکه تنزل ایده‌مزلر. (سبب ورود حدیث : عائذبن عمرو رضی الله عنه دیمشدرکه آدمك بری جناب رسالت پناهی‌یه عرض احتیاج ایلدی، رسول اکرم ده اونك ایستدیکنی ویردی او آدم قپودن چقارکن اشبو حدیث شریف شرفوارد اولدی .

٣٣ حدیث شریف

اِنَّ اَبَا هُرَيْرَةَ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ اِنَّكُمْ تَقُولُونَ اِنَّ اَبَا هُرَيْرَةَ يُكْثِرُ الْحَدِيثَ عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَقُولُونَ مَا بَالُ الْمُهَاجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ لَا يُحَدِّثُونَ

عَنْ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِ حَدِيثِ اَبِى هُرَيْرَةَ وَاِنَّ اِخْوَتِى مِنَ الْمُهَاجِرِينَ كَانَ تَشْغَلُهُمْ صَفْقٌ بِالْاَسْوَاقِ وَكُنْتُ اَلْزَمُ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلٰى مِلْءِ بَطْنِى فَاَشْهَدُ اِذَا غَابُوا وَاَحْفَظُ اِذَا نَسُوا وَكَانَ يَشْغَلُ اِخْوَتِى مِنَ الْاَنْصَارِ عَمَلُ اَمْوَالِهِمْ وَكُنْتُ اِمْرَءاً مِسْكِيناً مِنْ مَسَاكِينِ الصُّفَّةِ اَعِى حِينَ يَنْسَوْنَ وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِى حَدِيثٍ يُحَدِّثُهُ اِنَّهُ لَنْ يَبْسُطَ اَحَدٌ ثَوْبَهُ حَتّٰى اَقْضِىَ مَقَالَتِى هٰذِهِ ثُمَّ يَجْمَعَ اِلَيْهِ ثَوْبَهُ اِلَّا وَعٰى مَا اَقُولُ فَبَسَطْتُ نَمِرَةً عَلَىَّ حَتّٰى اِذَا قَضٰى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقَالَتَهُ جَمَعْتُهَا اِلٰى صَدْرِى فَمَا نَسِيتُ مِنْ مَقَالَةِ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ تِلْكَ مِنْ شَيْءٍ

بخاری جزؤ ٣ کتاب البیوعده ابوسلمه، عبدالرحمن رضی الله عنهدن روایت ایدر .

معنای شریفی

ابوهریره رضی الله عنه برکون اصحاب کرامه دیدی که: سز، ابوهریره چوق حدیث شریف روایت ایدیور. بوقدر مهاجر وانصار کرام نه‌دن ابوهریره کبی چوق حدیث شریف روایت ایتمیور دیورسکز ، بوکا جواباً دیرم که : مهاجر قرداشلریمی بازار یرلرنده‌کی آلیش ویرش مشغول ایدیور بن ایسه قارن طوقلغنه قناعت ایده‌رك دائما حضور رسالتده بولنیوردم. اونلر ایش ایله مشغول ایکن بن احوال نبویه‌یی کوریوردم پیغمبرك کلمات نبویه‌سنی ایشیدیوردم واصحابك اونوتدقلری ویا ایشیتمدکاری حدیث شریفلری ازبرمده طوته‌یوردم. انصار کرام قرداشلریمه کلنجه اونلرده ماللریله مشغولدرلر. بن ایسه مسجدك صوفه‌سنده یاتوب قالقیوردم حدیث شریفی ایشیدنلر بیله ایشتدکارینی اونودیورلر. بن اونلره اونوتدقلرینی اخطار ایدیوردم حدیث نبویه‌یی ازبره المه‌مده‌کی حکمته کلنجه، برکون رسول الله صلی الله علیه وسلم بویوردیلرکه بن سوزیمی بیتیرنجه‌یه‌قدر کیم اوزرنده‌کی البسه‌سنی

برەيارسە وصكرە البسەيي طوپلايوب قالديررسە بندن ايشتديكى ازبرنده قالير. رسول الله سوزيني بيتيرنجەيەقدر بن ده درحال ارقەمدەكى رنكلى البسەيي يايدم صكرە طوپلادم كوكسمە آلدم (رسول الله بكا بنم قوۀ حافظەمى تقويه ايچون بر احسانده بولنەجقلرمش بويله بر واسطه بولەرق حقيقى مجهول بر لطفده بولنديلر) اشته اوزماندن برى مقالات نبويەدن هيچ بريى اونوتمدم .

٣٤ حديث شريف

إِنَّ مَعَاذَ بْنَ جَبَلٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ كَانَ يُصَلِّي مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ يَأْتِي قَوْمَهُ فَيُصَلِّي بِهِمُ الصَّلَاةَ فَقَرَأَ بِهِمُ الْبَقَرَةَ قَالَ فَتَجَوَّزَ رَجُلٌ فَصَلَّى صَلَاةً خَفِيفَةً فَبَلَغَ ذٰلِكَ مُعَاذًا فَقَالَ إِنَّهُ مُنَافِقٌ فَبَلَغَ ذٰلِكَ الرَّجُلَ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ إِنَّا قَوْمٌ نَعْمَلُ بِأَيْدِينَا وَنَسْقِي بِنَوَاضِحِنَا وَإِنَّ مُعَاذًا صَلَّى بِنَا الْبَارِحَةَ فَقَرَأَ الْبَقَرَةَ فَتَجَوَّزْتُ فَزَعَمَ أَنِّي مُنَافِقٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مُعَاذُ أَفَتَّانٌ أَنْتَ ثَلَاثًا اقْرَأْ وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا وَسَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى وَنَحْوَهُمَا

جزو ٧ صحيفه ٩٧ بخارى شريفده مذكوردر .

معناى شريفى

ابتداى اسلامده معاذبن جبل رضى الله عنه مسجد سعادتده نبى ذيشان صلى الله عليه وسلم ايله نماز قيلار صكره قومنى آليشديرمق ايچون كوينه كيدر انلره امام اولەرق نماز قيلديرردى بر كيجه ياتسو نمازنده سورۀ بقرەيى اوقومغه باشلدى جماعتدن بر كيمسه طايانەميوب نمازدن چيقدى ياتسو نمازيني خفيف سورەلر ايله كندى كندينه قيلەرق اوينه كيتدى بو وقعەيى معاذ طويجه حدتلنوب (اومنافقدر) ديدى. معاذك بو سوزينى ده اوآدم طويدى رسول الله صلى الله عليه وسلمه شكايته كيدوب (يا رسول الله) بز عملەيز، اقشامه قدر دوه ايله صو طاشيرز كوندوز يوروليرز ، معاذ ايسه دون كيجه بزه سورۀ

بقره ايله ياتسوني قيلديرمغه باشلادى بن دايانەمدم نمازدن چيقدم خفيف سورەلر ايله نمازيمى قيلوب اويمه كيتدم معاذ ايسه بنى منافق ظن ايتمش ، ديجه نبى ذيشان صلى الله عليه وسلم معاذى دعوتله اوچ دفعه (يا معاذ ، فتانميسك ؟ فتنەمى اوياندريبورسك اوزون سوره اوقويەجغنه نمازى والشمس وضحيها وسبح اسم ربك الاعلى كبى قيصه سورەلر ايله قيلدير زيرا جماعت ايچنده ، خسته، اختيار ، يورغون، ايش صاحبى بولنور امام اولان بونلرى بيلمليدر) بيورديلر .

عبرت، ايشته مأمورلر اهالى يه رعايتكار اولوب شكايته ميدان ويرماملیدر .

٣٥ حديث شريف

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ بْنُ عَوْفٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ آخَى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنِي وَبَيْنَ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ فَقَالَ سَعْدُ بْنُ الرَّبِيعِ إِنِّي أَكْثَرُ الْأَنْصَارِ مَالًا فَأَقْسِمُ لَكَ نِصْفَ مَالِي وَانْظُرْ أَيَّ زَوْجَتَيَّ هَوِيتَ نَزَلْتُ لَكَ عَنْهَا فَإِذَا حَلَّتْ تَزَوَّجْتَهَا قَالَ فَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ لَا حَاجَةَ لِي فِي ذٰلِكَ هَلْ مِنْ سُوقٍ فِيهِ تِجَارَةٌ قَالَ سُوقُ قَيْنُقَاعٍ قَالَ فَغَدَا إِلَيْهِ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ فَأَتَى بِأَقِطٍ وَسَمْنٍ قَالَ ثُمَّ تَابَعَ الْغُدُوَّ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ عَبْدُ الرَّحْمٰنِ عَلَيْهِ أَثَرُ صُفْرَةٍ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَوَّجْتَ قَالَ نَعَمْ وَمَنْ قَالَ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ كَمْ سُقْتَ قَالَ زِنَةَ نَوَاةٍ مِنْ ذَهَبٍ (أَوْ نَوَاةً مِنْ ذَهَبٍ) فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْلِمْ وَلَوْ بِشَاةٍ

بخارى جزؤ ٣ كتاب البيوعده عبدالرحمن بن عوفدن مرويدر .

معناى شريفى

عبدالرحمن بن عوف رضى الله عنه ديركه: مكەدن مدينەيه هجرت ايتديكمزده رسول

الله صلى الله عليه وسلم مهاجرينى، انصار يعنى مدينه‌ليلرله ايكيشر ايكيشر قرداش ياپدى بنى ده سعد بن الربيع ايله قرداش ياپدى بونك اوزرينه سعد بن ربيع بكا ديدى كه برادر، بن مدينه‌ليلرك اك زنكينى‌يم مالمك ياريسنى سكا ويره‌يم وزوجه‌لرمدن بكنديككنى تطليق ايده‌يم عدتى تمام اولنجه آنى آليرسك ديدى. بن ده اوكا (بويورديغك شيلره حاجت يوق آليش ويريش ياپه‌جق بر پازاريكز يوقمى؟ ديدم اوده قينقاع پازارى وار ديدى. صباحلين (يغورت وياغ آلدم پازاره صاتمغه كيتدم وپازاره دوامه باشلادم براز صكره تأهل علامتى اولمق اوزره كوزل قوقوسورونديم حضور رسالته كلدم رسول الله صلى الله عليه وسلم اولندكمى بويورديلر. اوت! ديدم. كيمى آلدك بويورديلر. مدينه‌لى بر خانم آلدم ديدم نه يوللادك بويورديلر. بر چكردك آلتون كوندردم ديدم بونك اوزرينه رسول الله صلى الله عليه وسلم، بر قويون پيشيرمك صورتيله اولسون وليمه جمعيتى ياپ دوكونه كلنلر يسون ايچسون بويورديلر.

منقبه - عبدالرحمن بن عوف رضى الله عنه، مال نه كوزل شيدر زيرا بن انكله عرض وناموسمى حرمتمى محافظه ايدرم قزانجى سايه‌سنده ذلت يوزى كورمه‌دم بونكله برابر محتاجينه اودونج پاره ويريرم مقابلنده حق جل وعلا حضرتلرينك بر چوق احسانته نائل اولوردم بيورمشدر.

٣٦ حديث شريف

مَنْ فَتَحَ عَلٰى نَفْسِهِ بٰاباً مِنَ السُّؤٰالِ فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْهِ سَبْعِينَ بٰاباً مِنَ الْفَقْرِ

معناى شريفى

هركيم كندى نفسنه - ولو لسان حال ايله اولسون - باب سؤالدن برينى آچارسه جناب حق اونك حقنده فقر واحتياج قپولرندن يتمشنى آچار (غناى حقيقيدن قلبنى محروم ايدر)

٣٧ حديث شريف

اِنَّ عيسٰى عَلَيْهِ السَّلاٰمُ رَأٰى رَجُلاً فَقٰالَ مٰاتَصْنَعُ قٰالَ اَتَعَبَّدُ قٰالَ مَنْ يَعُولُكَ قٰالَ اَخِى قٰالَ اَخُوكَ اَعْبَدُ مِنْكَ

معناى شريفى

عيسى عليه السلام، بر كون بر كيمسه‌يه راست كلوب نه ايله مشغولسك؟ ديه صوردى. عبادتله مشغولم دينجه، امر اداره‌سنى كيمك درعهده ايتديكنى صوردى. اوده، برادرم! ديدى. حضرت عيسى عليه السلام: اويله ايسه برادرك سندن دها عابددر ديدى.

ايضاح

اشبو حديث شريفدن، عبادته حصر اوقات ايله نفقه‌سى يوكنى باشقه‌سنه يوكلتمك مقبول بر شئ اولمديغى اكلاشلمقده‌در. شو حالده دين ودنيا امورينى ترك ايله تنبللك عالمنده ياشامق ومالايعنى ومهباته انهماك ايله كفران نعمتده بولونمه‌نك نه درجه مذموم اولديغى آشكاردر. احمد بن حنبل حضرتلرينه، خانه ويا زاويه‌سنده اختيار اقامتله قزانجدن اللى چكمش واسبابنه تشبث ايتمكسزين رزق الده ايتمكه منتظر اولان بر شخص حقنده مطالعه‌لرى صورولدقده (بويله كيمسه‌لر حقيقت اسلاميه‌يه آكاه دكللردر. هيچ اولمازسه حضرت رسول اكرمك قوشلرك مرزوقيتنه دائر حديث شريفلرينى ملاحظه ايتمليدرلر ديمشدر.

حديث شريفى ٣٨

لَوْ اَنَّكُمْ تَوَكَّلُونَ عَلَى اللّٰهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمٰا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَغْدُو خِمٰاصاً وَتَرُوحُ بِطٰاناً

سنن احمد بن حنبل، ابن ماجه، ترمذى وحاكم عمر بن الخطاب رضى الله عنهدن روايت ايدرلر.

معناى شريفى

اللهه كركى كبى توكل ايتمش اولسه‌يديكز قوشلرى ناصيل مرزوق ايديورسه

سزلری‌ده ایدردی . باقسه کز آج کیدیورلر ، طوق کلیورلر (تعیش خصوصنده‌کی سعی وغیرتلرینی مادة کوستریورلر ،

ایضاح

قوشلر ، رزقنی آراشدیرمق ایچون یوواسندن چیقوب کیدیور . او ، قدرتنك تعلق ایتدیکی اسبابی استکمال ایتدکدن صوکره جناب حق‌ده اوکا قدرتی داخلنده اولمایان دیکر اسبابی احضار ایدیور ؛ شو حالده قوشلر کبی حرکت ایدنلری الله ، اومادیغی جهتدن مرزوق ایدر . توکل ایده‌نه الله کافیدر ؛ شبهه یوقدرکه اللهك مرادی یرینی بولور ؛ الله تعالی هر شیئ ایچون بر وقت ، بر مقدار تقدیر بویورمشدر . (توکل: اسبابه توسل ایتمکله برابر تأثیری ذاتندن اولمیوب اللهدن اولدیغنه اعتقاد ایتمك دیمکدر . قرأن کریم واحادیث نبویه‌نك دلالتی مقتضاسنجه توکلده اسبابه تشبث اولنور صوکی لطف حقه براقیلور مثلا ؛ بر تارلایه اصول وجهله اکین اکیلیر . هر درلو آفاتدن محافظه‌سی لطف حقه براقیلور (انه لاییئس من روح الله الاالقوم الکافرون) سورهٔ یوسف یعنی (کافرلردن باشقه‌سی اللهك عنایتندن امیدینی کسه‌مز) دیمکدر . توکلك اسبابه تشبثدن صوکره اولدیغنه دلیل قرآنی‌نك بری‌ده سورهٔ یوسفده‌کی (یا بنی لاتدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة وما اغنی عنکم من الله من شیئ ان الحکم الا لله علیه توکلت) آیتیله (ان الناس قدجمعوالکم فاخشوهم فزادهم ایمانا وقالواحسبناالله ونعم الوکیل) آیتلریدر . بری‌ده (تفویض امور) واردرکه اقتضاسنه کوره اسبابه تشبث ویا عدم تشبث ایله ایشنی اللهه براققدر . صوك درجه بونالوبده هرشیدن امیدینی کسن بر کیمسه‌یه باب تفویضك آچیق بولنمسی نه بویوك سعادتدر . آل فرعوندن حکایهٔ (وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد) آیت جلیله‌سی بیچارکانه نه بویوك استنادکاهدر .

٣٩ حدیث شریف

قَدْ اَفْلَحَ مَنْ اَسْلَمَ وَرُزِقَ كَفافاً وَقَنَّعَهُ اللّٰهُ بِما آتاهُ

مسلم شریف جزؤ ٣ عمر وبن العاص رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

اسلام اولمغله برابر مرده ونامرده محتاج اولمیه‌جق درجه‌ده مرزوق اولان وجناب حقك احسان بویوردقلری بو رزقه قناعت ایدن بر کیمسه شبهه یوقکه صلاح وفلاح اهلندن معدوددر .

ایضاح

اشبو حدیث شریف استراحت قلب ایچون نه مهم بر امر نبویدر . مادامکه انسان ایشیله کوجیله صوك درجه مشغول اولور وثمرهٔ سعیندن استفاده ایدر . وبیهوده یره اوته‌کنك بریکنك قزانجیله ذهنی یورمق کبی عبث ایله مشغول اولماز بویله بیهوده دوشونجه‌لرله مشغول اولمق علامت عقلدن دکلدر عاقل ، کندی ایشنی ایلرولتمك ایله اوغراشیر . قیل وقال ایله وقت کچیرمز وجناب حقك احسان بیوردیغی رزقه قناعت ایدر .

٤٠ حدیث شریف

اِسْتَغْنُوا عَنِ النّاسِ وَلَوْ بِشُوصِ السِّواكِ

معنای شریفی

ناسدن استغنا ایدیکز ، بر شی ؛ ایسته‌میکز ولو مسواك ییقامق وآییقلامقده اولورسه‌ده

حدیث شریف ٤١

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ رِزْقَ آلِ مُحَمَّدٍ قُوتاً

بخاری شریف ومسلم شریف جزؤ ٣ ابو هریره رضی الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

الهی ! آل محمدك رزقنی (مرده نامرده محتاج اولمیه‌جق درجه‌ده قیل! « اونلری اورته حاللی ایله که فقیرلك وزنکینلکه عائد آفاته دوچار اولمسونلر »

عِشْ قَنِعاً تُكُنْ كَبِيراً

امام علی رضی‌الله‌عنه کلمانندندر .

اکر خواهی بیابی قدر وجاهی　　قناعت کن که باشی خیر خواهی

معناسی

معیشتك ایله قناعت ایدرسه‌ك حیثیتکله یشارسین

٤٢ حدیث شریف

مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ فِي وَجْهِهِ مُزْعَةُ لَحْمٍ

مسلم جزؤ۳ وبخاری شریف جلد۲ وجودالزکات بابنك‌الاستعفاف عن‌المسئله قسمنده عبدالله بن عمر رضی‌الله عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

دیلنجیلکدن یاقه‌سنی قورتاره‌میانلر، یوم قیامتده یوزلرینك اتی دوکیلمش و کمیکلری میدانه چیقمش برحال مستکرهده حشر اولنورلر .

- ایضاح -

پك فقیر وبیچاره قالمه‌سی جهتی ایله‌دکل؛ بلکه ال ایاغی یرنده اولدیغی حالده دیلنجیلکی کندینه صنعت ایدینه‌رك مال وپاره بریکدیرمك ایچون جرارلغه ، سوء استعمالجیلکه ، آنافورجیلغه قالقان کیمسه‌لرك بویله برعذابه کرفتار - مستکره برقیلغه متحول - اولمسی ثروت عمومیه‌دن یوزسزلکله حصه آلملری نتیجه‌سیدر .

- آنافورجیلق -

آنافورجیلق مسلکی، حرب عمومینك مدهش قحط وغلازمانلرنده، اولاسرسریلر آراسنده تأسس ایتمشدر. آنافور، قزانمق ایچون هرواسطه‌یی مباح بیلن اصولدر .

أوآچیق کوزلر، ناموسلی چالیشوب سورونمکدنسه، غیرك ثمرهٔ سعینه کوز دیکمکی ترجیح ایتمشلردر. عوام آراسنده : آنافور قالقدی! تعبیری « بنی فاقه باصدیره‌مازسك، باشقه‌سنه یاناش!» معناسنه‌در. صوکره‌لری درد احتیاج چوغالدقچه آنافورجیلق مسلکی، یواش یواش کنیشله‌یه‌رك ، اورته حاللی زمره آراسنده‌ده ایی طرفدار بولمغه باشلادی. بش آلتی یوز غروش معاشلی زواللی مأمورلرده ایستر ایسته‌مز، هیچ شبهه‌سز آچلقدن اولمه‌مك ایچون ایسته‌میه‌رك ، بو یکی فلسفه‌نك کنهنه ایرمك ایچون فعالیته کیریشدیلر. نهایت اك فضیلتکار علم آداملری ، بویوك قلب صاحبی طانیدیغمز محررلر ، ادیبلرده وسائره‌ده بو مسلکه آچیقدن آچیغه التحاق ایدنجه،(آنافورجیلق)ك ظفرینی بوتون شعشعه‌سیله اعلان ایتمکدن باشقه یاپیله‌جق شیٔ قالمدی . متارکه‌ده متفقلرله فیرلداق چویرنلردن ، ارمنی زنکینلرینی استانبوله صوقانلره قدرمیدانه چیقان سوءاستعماللر سلسله‌سی آنافورجیلق مسلکنك نه درجه توسع ایتدیکنی کوسترر . آنافورجیلق مسلکنك فلسفه‌سی شو یولده خلاصه ایدیله‌بیلیر .

شو اوچ بش کونلك عمریمزی نه ایچون غم ، قساوتله کچیره‌لم ؟ نه ایچون بر لقمه وجودیمزی بیهوده سعیلر ایچون توکته‌لم ! بر طاقم فضولی اخلاق ودینه اینانالم طبیعی ذوقلریمزدن واز کچه‌لم ! النك آلتنده پاره وارمی ؟ چال ! قادین وارمی ؟ کیف ایت ! بولدکمی بودلا ؟ مالنه ، یاخود عرضنه کوز دیك ! هر کسدن آل ، کیمسه‌یه ویرمه ؟ یاشاسین آنافور ! یه ، ایچ ، وور ، قیر ، چال ، چیرپ ، دورما ، بوش دورما ، انسان دنیایه ایکی دفعه کلمز . یاشاسین آنافور !)

بو مسلك اربابی قانونلرك ضعیف طرفلرینی‌ده پك ایی بیلدکلری ایچون ، یاپدقلری ایشی اکثریا کتابه اویدورور ، فریع وفخور کچینیر کیدرلر .

شاید بر مسئله‌ده قویالری میدانه چیقارسه اونی دهاعاجز ، دها بدلا بر طاقم آدملرك

اوستنه آتار ، آنافور بیله اولسه ، زیتون یاغی کبی صویك اوستنه چیقارلر ! باخره
مسئله‌یی اورت باص ایتدیررلر .

— آنافورجیلر —

اللهه ، پیغمبره ، وطنه ، ملته ، فضیلته ایناناناره اونلره قول کوله اولنلره کولرلر
کیفلرینه باقارلر . دائما ملتك آیاغی آلتنه قویو قازارلر . (توحید افکار)

غریبه

(صربستان تاریخی) نام کتابده کوردیکم شو منقبه پك زیاده نظر دقتمی جلب
ایتمشدر . شویله‌که : وقتیله استانبولدن ویدین کمرکنه بر مأمور تعیین ایتمشلر. آرقداشلری
بونك استقامتنی کوروب جانلری صیقیله‌رق (اکر سن ، بزم کبی حرکت ایتمزسه‌ك سنی
صوك درجه لکه‌لرز دیه تهدید ایدرلر . اوده ایشی طاتلیلغه‌باغلار تجار طرفندن ویریلان
بخششی رد ایتمز . بوذات بر مدت صکره خسته‌لنیر حیاتدن امیدینی کسر اشراف وتجاری
عموماً اوینه دعوت ایدر . اونلرله حلاللشمق ایستدیکنی وفقط هر کسك حقی ادا ایدلمدکجه
حلاللشمه‌نك ممکن اوله‌میه‌جغنی سویلر وعمومك حضورینه بویوك بر آغیر صندق کتیردیر ،
صندوغی آچار . صندوق آچیلدقده صندوغك اوفاق اوفاق چیقینلرله طولی اولدیغی کوریلور .
بونك اوزرینه کمرکجی (افندیلر ، آغالر ! شمدی‌یه قدر کمرکدن تجارلر طرفندن بکا
ویریلان بخششلری بوصندقده صاقلادم اوزرلری یازیلیدر بومجلسده بوچیقینلری اسملرینه
کوره ترتیبه قویکز هر کس حقنی آلسون بن‌ده مستریح بر حالده آخرته کیده‌یم .
بن چالشدم چابالادم حقوق خزینه‌یه ال سورمدم دیر هر کس پاره‌سنی آلیر واورادن
حلاللاشه‌رق طاغیلیرلر کمرکجی‌ده وفات ایدر . ایشته‌الله قورقوسی بودر . الله قورقوسی
اولمایان اوروپاده ایسه قانون ، مطبوعات ، مفتش قورقوسی واردر. مطبوعات یولسزلقلری
حقیقتیله یازار قانون هر شیئك فوقنده‌در . مفتشلرده چکردکدن یتیشمش ، تجربه‌دن
کچمش کیزلی قوت حالنده‌درلر یعنی مفتشلری کیمسه بیله‌مز هر قیافته کیررلر شیطانلق
یوللرینی بیلیرلر نظام وقانون ، ایش بیلیرلر .

بویله‌جه‌ده واردات دولت آزالماز چوغالیر . یولسز ایش کورلمز اهالی آراسنده

خوشنودسزلق اولماز اهالینك صحتی ، حقوقی تأمین ایدیلور یولسزلق ایدن کیم اولورسه
جزاسنی کورر ایشته عصری دولت بویله اولور .

٤٣ حدیث شریف

اِنَّ رُوحَ الْقُدُسِ نَفَثَ فِى رُوعِى اَنَّ نَفْساً لَنْ تَمُوتَ حَتّٰى تَسْتَكْمِلَ رِزْقَهَا وَاِنْ
اَبْطَاَ عَنْهَا . فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَجْمِلُوا فِى الطَّلَبِ وَلَا يَحْمِلَنَّكُمْ اِسْتِبْطَاءُ شَيْءٍ مِنَ الرِّزْقِ
عَلٰى اَنْ تَطْلُبُوهُ بِمَعْصِيَةِ اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُنَالُ مَا عِنْدَهُ بِمَعْصِيَةٍ

ابن ماجه‌ده جابر بن عبداللهدن ونوادر حکیم ترمذیده حذیفه‌دن وجامع الصغیرده
ابو امامه‌دن مرویدر رضی الله عنهم. اشبو حدیث شریف خطبه اثناسنده شرف واردا اولمشدر.

معنای شریفی

روح القدس ۳ ، هیچ بر نفسك ، رزق مقدرینی بتیرمدکجه ترك حیات ایده‌میه‌جکنی ،
وهر نفسك رزقی (نه واسطه ایله اولورسه اولسون) ایر ، کیج کندیسنه ایریشه‌جکنی ،
قلبمه القا ایلدی . شو حالده تقوی اوزرینه اولیکز ، اللهك امرینی طوتوب نهیندن
صاقینکز ، وطلب معیشت بابنده اجمالده بولنیکز ، افراطی ترك ایله تأنی واعتدال ایله
حرکت ایدیکز ، امور مستحسنه‌دن آیرلمیکز ، رزقکزدن بر شیئك کچ قالمسی ،
ایستدیککز زمان الکزه کچمامسی ، سزی معصیت ایله (غیر مشروع صورتده) طلبه
سائق اولماسون ، زیرا نزد الهیده‌کی فوز وبرکته معصیتله نائل اولمق ممکن دکلدر ،

ایضاح

جناب رسالتمآب افندمز ، رزقك مقدر اولمسنی بیان بیورملری عقبنده بزلری ،
رزق طلبنده صرف مساعیدن نهی بیورمیور . بلکه جمله‌مزه طلبده اجمال ایله (طلب
واقعی صورت مستحسنه‌ده یاپمه‌مزی) امر ایدیورلر. طلبك صورت مشروعه ومستحسنه‌ده

---

۳ یعنی باعث حیات حقیقیه وواسطهٔ فیوضات ربانیه اولان جبریل علیه السلام دیمکدر .

وقوعی ایسه ، آلیش ویریش اصول واحکامنی بیلوب ، شبهه‌لی شیلردن توقی ، حیله ، تغشیش ، خیانت ، یالان ، یمیندن اجتناب واستقامت، حسن نیت، امنیت وانصافی الدن براقمامغله اولور . رزقك وصولی بعضاً طلبسز وسببسز اوله‌بیلور . بعضاً کثرت مساعی ایله برابر مطلوبدن محرومیت ظهوره کلیر . فقط بو حاللرك ایکیسی‌ده بالنسبه نادردر . بناءً علیه نه احتمال اوله اعتماداً طلب ، مشروع اولور نه‌ده احتمال ثانی قورقوسیله چالیشمقده کوشکلك کوسترمك معقول اولور .

٤٤ حدیث شریف

قَدِمَ قَوْمٌ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا اِنَّ فُلَانًا يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ وَيُكْثِرُ الذِّكْرَ فَقَالَ اَيُّكُمْ كَانَ يَكْفِي طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ فَقَالُوا كُلُّنَا فَقَالَ كُلُّكُمْ خَيْرٌ مِنْهُ

راغب اصفهانی محاضراتنده ابن عباس رضی‌الله‌عنهدن روایت ایدر .

معنای شریفی

بر جماعت حضور پیغمبری‌یه کلدیلر ومملکتلرنده بولنان صلحادن بر ذاتی ، فلان کیمسه کوندوز اوروج طوتار کیجه عبادت ایدر وچوق ذکر ایدر . دیه مدحده بولندیلر رسول اکرم صلی‌الله علیه وسلم افندمزده (یییه‌جکنی ، ایچه‌جکنی کیم تأمین ایدییور) بیورنجه ، اونك اداره‌سنه جمله‌مز متکفلز دیدیلر . ایشته او زمان رسول اکرم (جمله‌کز اوندن خیرلیسکز) بیوردیلر .

ایضاح

زیرا بو آدملر هم کندی اداره‌لرینك تأمینی ایله اوغراشیورلر بوکا مقابل اجر وثوابه نائل اولیورلر وهمده عابده معاونتده بولنمقله عابدك قزاندیغی اجرك بر مثلی کندیلری آلیوردی .

مکن چو شمع بیك خانه عمر خود را صرف
چو آفتاب بهر روزنی نکاه انداز

معناسی

بر موم ولامبه کبی یالکز بر اوطه‌یی آیدینلاتمق یولنده عمرینی صرف ایتمه . شمس تابان کبی هر پنجره‌دن نشر انواره چالیش !

حدیث شریف ٤٥

اِنَّ عَبْدَ اللّٰهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا قَالَ سَمِعْتُ عُمَرَ يَقُولُ كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِينِي الْعَطَاءَ فَاَقُولُ اَعْطِهِ مَنْ هُوَ اَفْقَرُ اِلَيْهِ مِنِّي فَقَالَ خُذْهُ اِذَا جَاءَكَ مِنْ هٰذَا الْمَالِ شَيْءٌ وَاَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلَا سَائِلٍ فَخُذْهُ وَمَا لَا فَلَا تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ

بخاری شریف جلد ٢ وجوب الزکات بابنك الاستعفاف عن المسئله قسمنده عبدالله بن عمر رضی‌الله‌عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

عبدالله بن عمر رضی‌الله عنهما دیر که پدرم عمرك شویولده بر بیاناتده بولندیغنی ایشیتدم شویله که رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم بر کون بکا بر عطا واحسانده بولندیلر بن ده یارسول‌الله اونی بندن دها فقیر ومحتاج اولانه ویریدم بونك اوزرینه (خبرك اولمقسزین وایسته‌مکسزین سکا دنیا مالندن برشی کلیرسه اونی آل . اما آچیقدن مال کلسون دیه انتظارده بولنمه وکیمسه‌دن بر شی ایسته‌مه « سعیکه دوام » ایت بیوردیلر .

حدیث شریف ٤٦

كَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يَقُولُ قَدْ كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِينِي الْعَطَاءَ فَاَقُولُ اَعْطِهِ اَفْقَرَ اِلَيْهِ مِنِّي حَتّٰى اَعْطَانِي مَرَّةً مَالًا فَقُلْتُ

اَعْطِهِ اَفْقَرَ اِلَيْهِ مِنِّى فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذْهُ وَمَا جَاءَكَ مِنْ هٰذَا الْمَالِ وَاَنْتَ غَيْرُ مُشْرِفٍ وَلَا سَائِلٍ فَخُذْهُ وَمَالَا فَلَا تُتْبِعْهُ نَفْسَكَ

جزؤ ٣ مسلم شريف ٩٨ صحيفه عبدالله بن عمر رضى الله عنه پدرندن روايت ايدر .

معناى شريفى

پدرم عمر بن الخطاب رضى الله عنه دير ايدى كه رسول اكرم بكا ارهصيره خدمتم مقابلنده عطاده بولنورلردى . بن ده كنديلرينه (اونى بندن دها محتاجه وير) دير ايدم كونك برنده ينه بكا بر مال ويرديلر ينه اولكى كبى سويلدم بونك اوزرينه رسول الله صلى الله عليه وسلم طلبك اولمقسزين، ايستهمكسزين سكا ويريلن مال كليرسه اونى آل، ويرلمزسه پيشنه دوشوب كنديكى يورمه) « كندى سعيكله كچينمكه دوام ايت »

٤٧ حديث شريفى

عَنِ السَّاعِدِىِّ اَنَّهُ قَالَ اسْتَعْمَلَنِى عُمَرُ عَلَى الصَّدَقَةِ فَلَمَّا فَرَغْتُ مِنْهَا وَاَدَّيْتُهَا اِلَيْهِ اَمَرَ لِى بِعُمَالَةٍ فَقُلْتُ اِنَّمَا عَمِلْتُ لِلّٰهِ وَاَجْرِى عَلَى اللّٰهِ فَقَالَ خُذْ مَا اُعْطِيتَ فَاِنِّى قَدْ عَمِلْتُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَمَّلَنِى فَقُلْتُ مِثْلَ قَوْلِكَ فَقَالَ لِى رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا اُعْطِيتَ شَيْئًا مِنْ غَيْرِ اَنْ تَسْأَلَهُ فَكُلْ وَتَصَدَّقْ

سنن ابو داودده ابن الساعدى رضى الله عنهدن مرويدر مسلم شريف جزؤ ٣ صحيفه ٩٩ دهده مذكوردر

معناى شريفى

ابن الساعدى ديوركه عمر (رضى الله عنه) نى صدقه وزكات جبايتنه مأمور ايتمش

ايدى تحصيلاتده بولنوب كنديسنه تسليم ايتدم . بكا اجرت ويرلمسنى امر ايتدى بن ده الله رضاسيچون ايش كوردم اجر ومكافاتى جناب حقدن بكلرم ديدم « اوده بكا، ويرديكمى آل زيرا بن رسول الله صلى الله عليه وسلم زماننده مأموريتده بولندم بكا اجرت ويرديلر بن ده سنك ديديكك كبى ديدم رسول الله صلى الله عليه وسلم بكا ايستهمهدن سكا بر شئ ويرلديكى وقت، اونى اكل ايت رد ايتمه وتصدقده بولين بويورديلر .

٤٨ حديث شريف

مَنْ جَاءَهُ مَعْرُوفٌ مِنْ اَخِيهِ مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ وَلَا اِشْرَافِ نَفْسٍ فَلْيَقْبَلْهُ فَاِنَّهُ رِزْقٌ سَاقَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِ

معناى شريفى

ايستمكسزين وانتظارده بولنمقسزين بر كيمسهيه دين قرداشى طرفندن احسان كلسه؛ اول كيمسه اونى قبول ايتسون . زيرا او حق سبحانه وتعالى حضرتلرى طرفندن كندوسنه كوندرلمش بر رزقدر

٤٩ حديث شريف

مَنْ وُجِّهَ اِلَيْهِ شَيْءٌ مِنَ الرِّزْقِ بِغَيْرِ مَسْئَلَةٍ فَلْيَأْخُذْهُ وَلْيُوَسِّعْ بِهِ فِى رِزْقِهِ فَاِنْ كَانَ عِنْدَهُ غِنًى فَلْيَدْفَعْهُ اِلَى مَنْ هُوَ اَحْوَجُ مِنْهُ

معناى شريفى

ايستهمكسزين بر كيمسهيه بر رزق ويريلورسه اونى آلسون وييوب ايچهجكنى چوغالتسون اكر غنى ايسه، بر محتاجه ويرسون .

ايضاح

مشايخ كرام، هديه وفتوحك اخذ اولنمسنده وكذلك نذر واحسانك ونافله

صدقه‌نك آلنمسنده تردد ایتمامشلردر . فقط قوری زاهدلر آلمازلر. اما زكاتك آلنمسنده تردد ایتمشلردر .

بعضیلری عندالاحتیاج آنی‌ده آلمشلردر . نته‌كم حضرت مولانایه زكات آقچه‌سی كلسه بونی صدرالدین قنوی حضرتلرینك فقراسنه ویرك‌كه اونلر فقرامزدن دها محتاجدر بیوررلردی .

اما نذر وفتوح كلسه اونی رد ایتمیوب فقرایه بخش ایدرلردی

٥٠ حدیث شریف

مَنْ آتَاهُ اللّٰهُ رِزْقاً بِغَيْرِ مَسْئَلَةٍ فَرَدَّهُ فَاِنَّمَا يَرُدُّهُ عَلَى اللّٰهِ

معنای شریفی

بر كیمسه‌یه حق سبحانه وتعالی بغیر سؤال بر رزق احسان ایلسه او كیمسه‌ده اونی رد ایدوب آلمسه اللهك ویردیكنی اللهه رد ایلمش اولور بو ایسه بویوك بر قباحتدر .

فقط معتوه، مجنون ، صبی ، اسیر ، فاسق ، ظالم الدن آلنمه‌سنی تجویز ایتمامشلردر بعض مشایخ ، ظالم، جاهل الندن كلان هرشیئ آلمشلر لكن شبهه‌لی اولمق اعتباریله یمامشلر ، بیلمیان كیلمیان بعض حوائجه صرف ایتمشلر

اما مولانا جلال‌الدین رومی حضرتلری‌ده فقراسنك همت عالیه اصحابی اولمه‌لرینی امر ایدوب خلقك ویره‌جكی فتوح وعطیه‌لرندن ووقفندن كچمه‌لرینی نهی ایدرلردی .

٥١ حدیث شریف

لِيَسْأَلْ اَحَدُكُمْ رَبَّهُ حَاجَتَهُ كُلَّهَا حَتّٰى يَسْأَلَهُ شِسْعَ نَعْلِهِ اِذَا انْقَطَعَ

جامع‌الصغیرده انس بن مالك رضی‌الله‌عنهدن مرویدر .

بر آدم محتاج اولدیغی شیئ اللهدن ایسته‌سون. حتی نعلینك قیریلمش باغی بیله.. یعنی خلق اوزرینه یوك اولمایكز اونه كندن بریكندن برشی ایسته‌میكز، چالیشیكز چبالایكز فقط هر ایستدیككز شی الده ایتمكی جناب معطی‌الحاجاتدن ایسته‌ییكز دیمكدر .

٥٢ حدیث شریف

اَلَا اَقْبَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَزْوَةِ تَبُوكَ اِسْتَقْبَلَهُ مُعَاذُ فَصَافَحَهُ فَقَالَ كَبَتَتْ يَدَاكَ قَالَ نَعَمْ اَخْتَرِثُ بِالْمِسْحَاةِ وَاُنْفِقُهُ عَلَى عِيَالِي فَقَبَّلَهُ وَقَالَ لَا تَمَسُّهَا النَّارُ

محاضرات راغب اصفهانیده قزانجه ترغیب بابنده مذكوردر .(اهل زراعته مژده)

معنای شریفی

نبی ذیشان صلی الله علیه وسلم غزوهٔ تبوكدن عودت بیورنجه حضرت معاذ، نبی ذیشان افندمزی استقبال ایدوب رسول‌الله ایله مصافحه ایلدی رسول اكرم یا معاذ ! اللرك ناصرلنمش بویوردیلر. معاذده اوت، قازمه المده طوبراق ایله مشغول اولیورم واوسایه‌ده اهل وعیالمی بكندیریورم دینجه رسول اكرم معاذی اوپدی و (بو الی جهنم یاقماز) بیوردیلر .

٥٣ حدیث شریف

مَنْ تَكَفَّلَ لِي اَنْ لَا يَسْئَلَ النَّاسَ شَيْئاً فَاَتَكَفَّلُ لَهُ بِالْجَنَّةِ فَقَالَ ثَوْبَانُ اَنَا فَكَانَ لَا يَسْاَلُ اَحَداً شَيْئاً

سنن ابو داودده رسول اللهك كوله‌سی ثوبان رضی‌الله‌عنهدن مرویدر .

معنای شریفی

بر كون رسول اكرم، كیم كه ناسدن برشیئ ایسته‌مامكه تكفل ایدرسه سن ویرسون بن‌ده اوكا جنت ایله تكفلده بولنه‌یم دینجه ثوبان ، بن متكفلم دیدی وفیمابعد كیمسه‌دن برشیئ ایسته‌مدی. اشبو حدیث شریف مثنوی شریفده نظماً ترجمه ایدلمشدر.

٥٤ حديث شريف

لا تُلحفوا فى المسئلة فوالله لا يسئلنى احدٌ منكم شيئاً فتخرج له مسئلته منى شيئاً وانا كاره له فيبارك له فيما اعطيته

صحيح مسلم جلد ٣ صحيفه ٩٥ ده مذكوردر

معناى شريفى

بر شیٔ ایستدیککز وقت اصرار ایتمیك ، الله حقیچون سزدن بریکز بندن برشیٔ ایستروده اصرارى سببیله بر شیٔ الده ایدرسه ویرمش اولدیغم شیده اوکا برکت اولماز

٥٥ حديث شريف

مَنْ سَأَلَ وَلَهُ مَا يُغْنِيهِ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَسْأَلَتُهُ فِى وَجْهِهِ خُمُوشٌ اَوْ خُدُوشٌ اَوْ كُدُوحٌ قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا يُغْنِيهِ قَالَ خَمْسُونَ دِرْهَماً اَوْ قِيمَتُهَا مِنَ الذَّهَبِ

ترمذى ابن مسعود رضى الله عنه‌دن روايت ايدر .

معناى شريفى

رسول اكرم صلى الله عليه وسلم (بر كيمسه كنديني اغنا ايدر برمبلغه مالك ايكن تسأله قالقارسه تسألنه مجازات اولمق اوزره يوم قيامتده يوزنده اكز اما كبى قاشيندير يجى برجلد خسته‌لغيله معلول اوله‌رق حشر اولور) بيورنجه يارسول الله ! سائلى اغنا ايدن شیٔ نه‌در دنيلدكده (اللى درهم) كموش ويابونك قيمتنده التونه مالك اولمقدر بيورديلر .

٥٦ حديث شريف

مَنْ سَأَلَ النَّاسَ عَنْ ظَهْرِ غِنًى جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَفِى وَجْهِهِ كُدُوحٌ اَوْ خُمُوشٌ قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ مَا الْغِنَى قَالَ خَمْسُونَ دِرْهَماً اَوْ قِيمَتُهُ مِنَ الذَّهَبِ

ابن ابى الدنيا كتاب القناعه‌ده ذكر ايتمشدر .

معناى شريفى

بركيمسه‌نه غنايه مالك ايكن تسأله قالقارسه يوم قيامتده يوزنده اكزاما كبى برخسته‌لق اوله‌رق حشر اولنور غنايه مالكيت قاچ درهمله اولور دنيلدكده اللى درهم كموش ويا اللى درهم كموش قيمتنده التونه مالك اولمقدر بيورديلر .

بر درهم ، تقريباً كموش پاره زماننده‌كى درت غروش قيمتنده‌در .

هرآنچه ناصح مشفق بكويدت بپذير — حافظ
ناصح مشفق سكا هرنه ديرسه قبول ايت

خطا وصواب جدولی

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٦	٣	اَلْمِسٰكِينَ	اَلْمَسٰكِينُ
٧	١٠	اَلْمِسٰكِينَ	اَلْمَسٰكِينُ
٦	٣	غ	غِنًى
٨	٢	ف	فِى
١١	٣	ف	فِى
١١	٤	ف	فِى
١١	٥	ف	فِى
١٥	٢	ق	فِى
٨	٧	وَالّٰى	وَالَّذِى
٨	٨	رَ لَا	رَجُلًا
٨	٧	لَانْ	لَاَنْ
١١	٢	اسئَلَةِ	اَلْمَسْئَلَةَ
١١	٣	لَذُرِّيَّةِ	لِذُرِّيَّةِ
١٥	٨	فَيَأْ كُلَ	فَيَأْ كُلُ
١٦	٢	رِغْل	رِعْلٌ
١٦	٣	ذَ كْوان	ذَكْوانُ
١٦	٤	اَلْقُرّٰاءَ	اَلْقُرّٰاءُ

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٦	٣	فَيَتَصَدَّقُ	فَيَتَصَدَّقَ
٦	٤	فَيَسْأَلَ	فَيَسْأَلُ
٧	١٣	فَيَتَصَدَّقَ	فَيَتَصَدَّقُ
٨	٢	الشِدَّةِ	فِى الشِدَّةِ
١٦	٤	يَخْبِصُونَ	يَخْطِبُونَ
١٦	٥	بَلَغُوا	بَلَغُوا
١٦	٥	بِهِمْ	بِهِمْ
١٧	٣	سَأَلَتْهُ	سَأَلَتْهُ
١٧	٥	اَلْيُدِ	اَلْيَدِ
١٧	٧	يَدْعُوا	يَدْعُو
١٧	٨	لِيُعْصِيَهُ	لِيُعْطِيَهُ
١٧	٨	نْ	اَنْ
١٨	١٣	لْوَةٌ	حُلْوَةٌ
١٨	١٤	تَرَهَ	شَرَهِ
١٩	١	تَّى	حَتّٰى
٢٥	١٤	تَسْرَبُ	نَسْرَبُ
٢٥	١٨	انْبَذْهُ	اِنْبِذْهُ

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٢٥	١٤	اِئْتِهِ	اِئْتِنِى
٢٥	٢٠	وَدْ	وَقَدْ
٢٦	٢	خَيْر	خَيْرٌ
٢٦	٣	مُدْفِعِ	مُدْفِعِ
٢٦	٤	وْ	اَوْ
٣٣	١	ا	لُ
٣٤	١٣	نّا	كُنّا
٣٤	١٥	ثَلاثًا	ثَلاثًا
٣٤	١٦	الَ	قالَ
٣٩	١٤	سَأ	سَأَلَ
٤٠	١١	ـ	فِى
٤١	٢	تَشْغُهُمْ	تَشْغَلُهُمْ
٤١	٥	ـ	فِى
٤١	٦	اَ دُ	اَحَدٌ
٤١	٧	عَيْه	عَلَيْهِ
٤١	٨	عَيْهِ	عَلَيْهِ
٤٢	١٠	تَوْمٌ	قَوْمٌ

صحیفه	سطر	خطا	صواب
٤٣	١٣	بِاَفِطِ	بِاَتِطِ
٤٤	٢١	قا	قالَ
٤٥	١٦	تَّكُمْ	اَتَّكُمْ
٤٥	١٦	فَلُمْ	قَكُمْ
٤٦	٢٢	قافاً	كَفافاً
٤٨	٤	تُكَنْ	تَكُنْ
٣٧	١٦	عَمّانَ	عُمّانَ
٣	١٦	تنبلکی	تنبللکی
٤	١٦	کیم	کیم
١٢	١٥	پیغمبر کەبا آواز	پیغمبر با آواز
١٣	٢٢	تنبلکدن	تنبللکدن
١٤	١٦	وناسه	ناسه
٣١	٣٠	قندتدیا	فلاندیا
٣٣	٦	رسول الله علیه	رسول الله صلی الله علیه
٣٤	٧	دورانواب	دور ابواب
٣٥	٣	تکرارالدیلر	تکرار ایدیلر
٣٧	٦	کیمسەدر	کیمسەدەدر
٣٧	١٩	یارده	یاردمده
٣٩	٢١	حلاك	حلال
٣٨	٢	صلی الله وسلم	صلی الله علیه وسلم
٤٦	١٦	ایماما	ایمانا
٣٩	٧	سائللره	سائللر
٣	٥	شیٔ	شیئی

صد

ترد

كلس

محت

١٦

فیئاتی ۲۰ غروشدر

برنجی کتاب : آغاج دیکمه‌نك وزرعیاتده بولنمه‌نك دینی واجتماعی فوائدی حقنده‌در
نسخه‌سی قالمامشدر .   ۵۲ حدیث شریفه مستنددر .

ایکنجی کتاب : حیوان یتشدیرمه فضیلتی.   ۹۹   »   »   »

اوچنجی کتاب : نظر اسلامده زنکینلکك موقعی ۴۷   »   »   »

دردست طبع اولانلر

نظر اسلامده فقر

»   »   صنعت

»   »   امثال محمدیه